

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

lato: XXXX februar 2008 številka: 5

Viharnik

Poštnina plačana pri
pošti Slovenj Gradec
Cena 2,90 €

naslovna tema

2. licitacija vrednejših sortimentov

gozdarstvo

**ZGS OE Slovenj Gradec
Krajevna enota Slovenj Gradec
se predstavi**

kmetijstvo

23. srečanje mlekarjev v Podgorju

ljudje in dogodki

Anka Čuješ in njeni gobelini

2. licitacija vrednejših sortimentov

Ida Robnik

Druga licitacija vrednejših sortimentov je bila v mesecu februarju s sklepno prireditvijo 12. februarja 2008 na območju letališča Slovenj Gradec v Turiški vasi. Glav-

na akterja pri organizaciji tega obsežnega projekta sta bila Društvo lastnikov gozdov Mislinjske doline in Zveza lastnikov gozdov Slovenije ob pomoči Zavoda za

gozdove Slovenije in Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Pri pripravi licitacije so uspešno izkoristili lanskoletne izkušnje, veliko problemov pa so

imeli pri urejanju licitacijskega prostora, ki je bil ravno v tem času zelo razmočen zaradi slabega vremena. Za udritev tal so porabili ca 350 m³ gramoz.

Predstavniki organizatorjev licitacije na novinarski konferenci

Trgovina Les je predstavila svoj prodajni program.

Hostesi sta skrbeli za goste in delili kataloge.

Povabljeni na sklepni prireditvi licitacije

Gorazd Mlinšek ob promocijskem »štantu« Zavoda za gozdove Slovenije

Nastop gozdarskega pevskega zbora Stezice

Količina lesa, ki so jo lastniki iz cele Slovenije pripeljali na licitacijski prostor, je bila za 43 % večja od lanskoletne, število kupcev, ki so iskali posebne vrste hlodovine, pa je bilo za 25 % več kot lani. Med kupci je bilo največ Slovencev, kar nekaj jih je bilo iz Avstrije, prišli pa so tudi iz Nemčije. Najvišjo ceno je letos dosegel gorski javor, in sicer 4.310 evrov za hlod oziroma 2.913 evrov/m³. Tudi sicer je bilo letos večje povpraševanje po tem sortimentu; češnja, ki je lansko leto dosegla najvišjo ceno, je bila še na 4. mestu. Visoko ceno sta dosegla oreh in brek, sledili pa so hrast, gorski brest, smreka, kostanj itd. Srednja dosežena cena je bila letos 250 evrov za m³. Najvišje cene so ponujali Avstrijci in Nemci, pa tudi nekateri domači kupci, ki imajo butično proizvodnjo lesnih izdelkov.

V Sloveniji trenutno deluje 17 društev lastnikov gozdov, od teh jih je 13 včlanjenih v Zvezo društev lastnikov gozdov. V društva je skupaj povezanih 2500 lastnikov.

Pri organizaciji licitacije je tudi letos aktivno sodeloval Zavod za gozdove Slovenije, še posebej Območna enota Slovenj Gradec. Njihovi strokovnjaki so pomagali lastnikom pri izboru in razrezu sortimentov in tudi pri odvo-

Najbolje licitiran ploč – gorski javor

Oreh

zu lesa. Pri tej akciji, pa tudi že po lanskoletni licitaciji, so opazili bistvene spremembe pri odnosu lastnikov do raznovrstnih drevesnih vrst in vpliv na trg z lesnimi sortimenti. Lastniki ugotavljajo, da je pestra drevesna sestava zelo pomembna, ravno tako pa tudi vzgoja debelih dreves. Rezultati licitacije potrjujejo pravilno usmeritev gozdarske stroke v Sloveniji, ki stremi k vzgoji kvalitetnega debelega lesa različnih drevesnih vrst in zavezuje, da bodo strokovne službe tudi v prihodnje zagotavljale vzgojo sestojev,

odpornih na naravne ujme in katastrofe.

Pri organizaciji licitacije že od vsega začetka sodeluje tudi Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. Njena članica in strokovna tajnica društva lastnikov Pohorje-Kozjak Veronika Valentar prenaša izkušnje tega načina prodaje vrednejših sortimentov iz sosednje Avstrije. Poudarja, da je tak način prodaje še posebej primeren za lastnike z razdrobljeno in majhno posestjo. Naloga zbornice je tudi spremljanje modnih trendov v lesni industriji, na osnovi katerih

lastnikom svetuje, kaj naj ponudijo na licitaciji.

Z rezultati licitacije so bili zadovoljni tako organizatorji kot ponudniki in kupci. Tudi sam prostor je bil pripravljen kvalitetno. Tu so svoje dejavnosti predstavili lastniki gozdov, trgovina Les Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec in Zavod za gozdove Slovenije. Pri vstopu na razstavni prostor je vsak udeleženec lahko kupil vzorno urejen licitacijski katalog, za popestritev pa so poskrbeli pevci gozdarskega zbora Stezice.

Na licitaciji

Krajevna enota Slovenj Gradec se predstavi

Franci Breg, dipl. inž. gozd.

KE ZGS Slovenj Gradec je ena od šestih krajevnih enot (KE) v Območni enoti Slovenj Gradec (OE Slovenj Gradec), v kateri gozdarski strokovnjaki skrbijo za gozdove dvanajstih koroških občin.

V KE Slovenj Gradec usmerjajo gospodarjenje z gozdovi na celotni površini Mestne občine Slovenj Gradec, 17362 ha, ki jo pokriva **10514 ha gozdov** (60% gozdnatost). Zajema področje 18 katastrskih občin (KO). Gozdovi se razprostirajo od vrha Uršlje gore proti Koroškemu Selovcu, Pamečam, Pohorju, Mislinjski dobravi, Graški gori in proti Velunjskemu grabnu do Zgornjega Razborja. Najvišja točka KE Slovenj Gradec je Uršlja gora s 1696 m nadmorske višine, najnižja pa se nahaja v Bukovski vasi s 368 m.

Gospodarjenje z gozdovi je urejeno in usmerjeno z dvema gozdnogospodarskima načrtoma dveh gozdnogospodarskih enot (GGE), **Pohorje in Plešivec**, ki sta razdeljeni na pet revirjev (Pameče, Golavabuka, Podgorje, Razbor in Sele).

število gozdnih posestnikov je **1671**. Povprečna gozdna posest zasebnih gozdov je **6,3 ha**.

KE Slovenj Gradec zaznamuje tudi večji gozdni kompleks v lasti države v predelu Uršlje gore in Plešivca.

Gozdni fond

Gozdnogospodarska enota	Lesna zaloga (m3)	Lesna zaloga (m3/ha)		
		iglavci	listavci	skupaj
Pohorje	1.305.121	299	53	352
Plešivec	2.276.204	275	59	334
KE Sl. Gradec	3.581.325	284	57	341

Povprečen letni lesni prirastek v gozdovih KE Slovenj Gradec znaša **7,93 m³/ha**. Možni posek znaša **15 %** od lesne zaloge ali **65 %** od letnega prirastka. Tako možni posek znaša **54.415 m³/leto**. **Vsako uro v gozdovih KE zraste 6,3 m³/ha lesa oziroma 230 m³/ha na dan.**

Podnebje in hidrološke razmere

linjske doline je toplotni obrat, kar se kaže v ostrih in mrzlih zimah ter svežih poletjih z relativno veliko količino padavin. Z inverzijo je povezana tudi pogosta megla v pomladanskih in jesenskih mesecih. Mesto Slovenj Gradec s široko okolico je znano, ne samo na Koroškem, temveč tudi v šir-

šem slovenskem prostoru, kot eno najhladnejših mest. Povprečno pade 1.461 mm/m² padavin. Količina letnih padavin se giblje od 763 do 2.131 mm/m² in narašča z NV. Padavine dosežejo svoj maksimum v poletnih mesecih. V času intenzivne rasti vegetacije pade povprečno 952 mm padavin. Povprečne letne temperature se gibljejo od 2,5° C v višjih predelih (Uršlja gora) do 7,7° C v nižjih predelih (Šmartno pri Slovenj Gradcu). Prvi mrz lahko nastopi že v mesecu septembru, prav tako pa se lahko še v mesecu juniju pojavijo spomladanske zmrzali. V višjih in izpostavljenih predelih prevladujejo vetrovi iz JZ in

Z smeri. V dolini najpogosteje pihata iz JV in SZ. Vetrovi so v višjih predelih močnejši in pogostejši.

Topla, proti jugu in zahodu obrnjena pobočja, omogočajo hitro akumulacijo toplote, zato so prehodi, predvsem v pomladanskem času iz zime v pomlad, hitri in listavci takoj ozelenijo. Pozebe, močnejši vetrovi in pozen sneg zato pogosto povzročajo polomije na gozdnem drevju.

Primerna kameninska podlaga in obilne padavine se odražajo na vodni izdatnosti povirij, potokov in rek. Številni potoki v GGE Plešivec imajo za razliko od potokov v GGE Pohorje hudourniški značaj.

Območje Uršlje gore (Plešivski logi, Kaštel, Suhi dol) je glavni rezervoar pitne vode za oskrbo mesta Slovenj Gradec, Podgorja in Starega trga. V KE Slovenj Gradec je evidentiranih 167 km vodotokov. Ob povirjih z relativno visoko vlažnostjo so odlični rastiščni pogoji za najproduktivnejše gozdne združbe.

Matična podlaga

Matična podlaga in z njo povezana oblika tal KE sta zelo pestri. Medtem ko v altimontanskem in montanskem delu KE prevladujejo karbonatne kamnine (apnenci, dolomiti-

Gozdnogospodarska enota	Površina KO (ha)	Površina gozdov (ha)		
		Zasebni	Državni	Skupaj
Pohorje	6026	3601	109	3710
Plešivec	11336	5449	1355	6804
KE Sl. Gradec	17362	9050	1464	10514

Revir	Površina (ha)	Revirni vodja	Telefon
Pameče	2489	Verica Oder	041 657 692
Golavabuka	1764	Zdravko Krajnc	041 657 717
Podgorje	1963	Matjaž Ramšak	041 657 718
Razbor	2410	Franci Breg	041 657 693
Sele	1888	Peter Cesar	041 657 691
Vodja KE		Avgust Kunc	041 657 683

KE Slovenj Gradec zaznamuje velika razdrobljenost gozdne posesti: od večjih celkov na pobočju Pohorja in na Zgornjem Razborju do zelo majhnih gozdnih parcel na Gmajni (Progl) in v Dobravi. Skupno

Področje KE spada po fitoklimatski razčlenitvi v predpanonsko cono. Padavine in temperature nakazujejo srednjeevropsko, v višjih predelih pa celo visokogorsko klimo. Značilnost Mis-

Gozdarska ekipa KE Slovenj Gradec (od leve) Franci Breg, Verica Oder, Peter Cesar, Avgust Kunc, Zdravko Krajnc, Matjaž Ramšak

Uršlja gora od Šašla

zirani apneneci, dolomiti), v spodnjem montanskem delu prevladujejo tako imenovane soteške plasti, ki spadajo med zmerno bazične silikate. V Mislinjski dobri so peščene glinice, ob vodotokih pa mlajše aluvialne usedline (terasne tvorbe), ki jih prav tako prištevamo med zmerno bazične silikate. V SV delu enote (Vrhe, del Sel) prevladujejo kisle filitoidne silikatne kamnine (pretežno črn in zelenkast filitoiden skriljavec in filitoiden gnajs).

Na Pohorju naletimo na magmatske (tonalit, porfirit, dacit, granit) in metamorfne kame-nine. Tu najdemo tudi triadne verfenske sklade in grodenske peščenjake z bazičnimi vložki.

Tla

V KE prevladujejo zmerno kislja rjava tla. Na karbonatu, zlasti na apnencih in v ugodnih reliefnih razmerah so se razvila rjava pokarbo-natna tla (kalkokambiosol) z ugodnim organskim horizontom (pretežno sprstenina), ki omogočajo razvoj klimak-snih gozdnih združb. Na dolomitih prevladujejo, še zlasti v ne-ugodnih orografskih razme-rah, rendzine in rjave rendzi-ne, ki so predvsem na čistem dolomitu z zelo neugodnim orografskim horizontom (su-rovi humus) poraščene z ba-zofilnim borovim gozdom. V ugodnejših orografskih raz-merah so se na rendzinah in rjavih rendzinah umestile razvojno samosvoje gozdne

združbe.

Izprana rjava pokarbo-natna tla se pojavljajo zlasti na izravnanih legah v povezavi s predolgotrajno premočno zasmre-čenostjo. Na silikatih so se razvila kislja rjava tla (distrič-na rjava tla, distrični kambis-ol), ki so v povprečju globlja od tistih na karbonatu.

Krajinski tipi

Gozdni prostor v KE je človek s svojim delovanjem skozi sto-letja dodobra spremenil. **Vsa-ko površino, ki je bila pri-merna za kmetijsko rabo, je uporabil v ta namen in po potrebi tudi skrčil gozd. Vi-šinske predele, ki niso naj-bolj primerni za poljedelsko rabo, so bili pa uporabni za živinorejo, je kmalu opustil in si poiskal lažji kos kruha v dolini.**

V krajini je ostala sled človeške dejavnosti, ki jo danes lahko uvrstimo v štiri krajinske tipe:

- **gorska gozdna krajina:** Uršlja gora, kjer gozd počasi osvaja vrh, ki je bil v prete-klosti poraščen s travno ve-getacijo – 0,16 %;

- **gozdna krajina:** višje le-žeč strnjen kompleks, kjer danes skoraj ni več živih kmetij, večina, v preteklosti za kmetijsko rabo uporab-nih površin pa se je zarasla z gozdnim drevjem in je tu ostalo le malo negozdnih površin, ki pa so izjemnega pomena z vidika biotopske pestrosti – 25 %;

- **gozdnata krajina:** nižje

ležeča krajina, področje, v katerem so še žive kmetije – 62%.

- **kmetijska in primestna krajina:** krajina, ki je močno poseljena in intenzivno kme-tijsko obdelana – 12,84%.

Vegetacijski oris – gozdne združbe

Prevladujoč vegetacijski tip v KE je gozd. Zaradi načina pridobivanja kmetijskih površin (novine) in načina gospodarjenja z gozdovi v preteklosti je enota floristično spremenjena (sprememba prvotnih naravnih gozdov). Evidentiranih je 24 gozdnih združb.

Prevladujoča gozdna združba je zmerno acidofilni gozd buk-ve z belkasto bekico (Luzulo Fagetum) s svojimi subasocia-cijami, ki pokriva 36 % gozdne površine KE. Pojavlja se tako v

vsem smreke s posamično in mestoma skupinsko primesjo listavcev, večinoma umetnega nastanka.

Živalstvo

Reliefno razgibana površina KE, ki sega vse od pogorja Po-horja, gričevnatega predela Gmajne, Sel in Vrh, ravninskih predelov Mislinjske Dobrave preko Podgorskega polja, Raz-borskega grebena do vrha Ur-šlje gore, predstavlja s preple-tenostjo gozdnih kompleksov in obdelovalnih površin dokaj pestro in razgibano življenjsko okolje.

Prisotnost ekološko najbolj vplivnih živalskih vrst, sku-paj s posledicami dejavnosti človeka, pomembno vpliva na procese razvoja gozdne vege-tacije. Gostota poseljenosti in sodobno kmetijstvo v ravnin-

Pogled iz revirja Sele (Lesnik pod Blatnico) na revir Pameč

svežih kot zanjo tipičnih bolj suhih variantah. Tu so narav-na rastišča malo- do velikopo-vršinsko raznodobnih meša-nih gozdov z večjim deležem listavcev. K rastiščni pestrosti z večjim deležem prispevajo še acidofilni bukov gozd z re-brenjačo (Blechno Fagetum) na najrevnejših rastiščih mon-tanskega pasu in revni acido-filni jelov gozd z viličastim mahom in praprotmi (Bazza-nio Abietetum), v katerem so antropogeni vplivi jelko iz-podrinili s smreko in rdečim borom, listavci pa so komajda prisotni.

V visokogorju prevladujejo združbe iglastih gozdov, pred-

skem delu, kakor tudi inten-zivna raba prostora v višjih legah (pospeševanje drobnice, pohodništvo, gozdarska de-javnost), imajo negativen vpliv na živalski svet. Načrti lovsko upravljavskih območij po-drobno obravnavajo živalski svet in gospodarjenje z njim. V gozdovih KE se srečujemo z navadnim jelenom, s srno, z gamsom, z divjim prašičem, lisico, jazbecem, s kuno belico in zlatico, z navadnim polhom, s poljskim zajcem ter z muflo-nom in pižmovko, ki sta v na-ših gozdovih tujerodni vrsti. Od ptičev sta zanimivi velika populacija divjega petelina in ruševca na Uršlji gori ter raca

mlakarica v porečjih Mislinje in Suhodolnice.

V KE so v celoti lovišča naslednjih lovskih družin: LD Podgorje, LD Slovenj Gradec, LD Golavabuka, LD Gradišče, deloma pa v KE segajo še lovišča LD Bukovje, LD Mislinja, LD Pogorevc in LD Prežihovo. V pohorskem delu KE je tudi Lovišče s posebnim namenom Pohorje.

Gozdne prometnice

Gozdovi KE Slovenj Gradec so dobro odprti z gozdnimi cestami. Gospodarimo s **304 km** gozdnih cest, za katere razpoložljiva sredstva za vzdrževanje znašajo **776 EUR/km**. Največ sredstev se porabi za sprotno vzdrževanje zagotavljanja osnovne prevoznosti gozdnih cest, ustrezno odvodnjavanje in za zimsko vzdrževanje (pluženje).

Gozdne ceste so zelo pomembne za življenjski obstoj predvsem višje ležečih kmetij. Slaba povezava kmetij z dolino je bila v preteklosti eden pomembnejših faktorjev za praznjenje hribovskega podeželja, še vedno pa so deli v KE, kjer so še zaprti predeli brez gozdnih cest (Velunjsko pobočje) in izpraznjene kmetije.

Zgrajeno omrežje gozdnih vlak in strmi tereni omogočajo pretežno traktorsko spravo lesa, kombinirano z ročnim. Delež čistega ročnega in žičničarskega sprava se vse bolj zmanjšuje. Prevladujoče traktorsko spravo z ustrežno gostoto gozdnih vlak je najpomembnejše tudi v perspektivnem razvoju, saj se gozdarska tehnologija vse bolj nagiba k strojni sečnji z ustreznimi transportnimi priključki.

Gojenje in varstvo gozdov

Sodobno gospodarjenje z gozdovi temelji na načelih trajnosti, sonaravnosti in na zagotavljanju vseh funkcij gozda. Gospodarjenje z gozdovi in krepitev biotske raznovrstnosti, ki sta prilagojena proizvodni sposobnosti rastišč in naravnim zakonitostim razvoja gozdov, zagotavljamo z ustrežno nego gozda in nego-

valnimi ukrepi.

Od gojitvenih del se najbolj intenzivno posvečamo negi gošče s primesjo plemenitih listavcev in negi letvenjakov. Sestoje obnavljamo pretežno po naravni poti, kjer izkoriščamo že ustvarjeno naravno mladje. Sadnje je malo, več dela posvečamo zaščiti mladja pred divjadjo.

Opravljenega gojitvena dela subvencionirajo država in evropski skladi.

Načrtovana gozdno gojitvena vlaganja

Načrtovana gozdno gojitvena vlaganja				
Gozdno-gospodarska enota	Nega (ha)	Obnova (ha)	Varstvo (ha)	Skupaj (ha)
Pohorje 2006 - 15	690	102	71	863
Plešivec 2007 -16	1476	127	91	1694
Skupaj	2166	229	162	2557

Izobraževanje in stiki z javnostjo

Veliko časa posvetimo tudi osveščanju lastnikov in ostale javnosti za delo in obnašanje v gozdu tako z individualnim izobraževanjem lastnikov pri vsakodnevnemu delu kot tudi z raznimi oblikami delavnic, tečajev in z ekskurzijami. Vsako leto vodimo po naših gozdovih skupine osnovnošolskih in srednješolskih otrok, se z njimi učimo o pomenu gozda za človeštvo, o naravnih procesih v njem in se pogovarjamo o vsakodnevnih problemih, ki jih pred gozd polaga človeško ravnanje. Najbolj pa smo gozdarji aktivni na področju osveščanja in stikov z javnostjo v času Tedna gozdov, ko v drugi polovici maja izvajamo dejavnosti razkrivanja lepote in skrivnosti našega gozda.

V namen poučevanja in izobraževanja javnosti smo na KE uredili kar tri učne poti. To so Gozdna učna pot Rahtel in Gozdna učna pot Tičnica na obrobju mesta Slovenj Gradec ter pot po gozdovih in poteh Uršlje gore z izhodiščem v Suhem dolu Gozdna turistična pot Plešivec. Veliko truda vnašamo v njihovo vzdrževanje in ohranjanje.

Naš vsakdanjik

Sedež KE je v stavbi na Celjski

cesti 7, kjer smo vsako delovno jutro dosegljivi v času uradnih ur od 7. do 8. ure, potem pa se "raztepemo" po terenu za vsakdanjim delom po svojih revirjih. Naše delo:

- izdelovanje gozdnogojitvenih načrtov vključno s tehnološkimi delom načrta ter sodelovanje pri izdelavi gozdnogospodarskih in lovskogojitvenih načrtov;
- izbira drevoja za posek in vodenje upravnega postopka v zvezi z izdajo odločb;
- ugotavljamo nedovoljene posege v gozdni prostor z izva-

janjem naravovarstvenega in alpskega programa Natura;

- lastnikom gozdov in uporabnikom gozdnega prostora izdajamo strokovna navodila za posege v gozdu ter predvidimo potrebne ukrepe za obnovo gozda na pogoriščih in v gozdovih, poškodovanih v naravnih ujmah;
- izdajamo odločbe za potrebna gozdnogojitvena dela, spremljamo njihovo izvajanje, prevzemamo dela v gozdu in izdelamo obračun za dela, ki so sofinancirana;
- vodimo evidenco o poseku in opravljenih gojitvenih in varstvenih delih ter spremljamo spremembe v strukturi gozda;

- usmerjamo in nadziramo preprečevalne in preprečevalno-zatiralne ukrepe za krepitev biološkega ravnotežja (spremljava populacij škodljivcev na gozdnem drevju, ...);
- usmerjamo preventivno protipožarno dejavnost v gozdu;
- pripravljamo plan investicijskega in rednega vzdrževanja gozdnih cest;
- pripravljamo dokumentacijo za izgradnjo in rekonstrukcijo gozdnih vlak;
- spremljamo stanje in razvoj populacij prostoživečih živali in njihovo usklajenost z biotopom;
- ugotavljamo in evidentiramo navzočnost redkih živalskih in rastlinskih vrst (tudi zunaj gozda) in dajemo predloge za njihovo varovanje (predvsem z varovanjem in izboljševanjem biotopa);
- usposabljammo in izobražujemo lastnike ter ostalo javnost o gozdu in njegovem pomenu;
- vodimo evidence o našem delu in pišemo gozdno kroniko;
- pripravljamo podatke za izdelavo programov dela in poročil o delu ZGS;
- vzdržujemo meje ureditvenih enot in ostalih elementov za pridobivanje podatkov o gozdnih fondih v naših gozdovih;
- lastnike obveščamo o raznih razpisih in načinih financiranja in sofinanciranja glede nabave gozdne tehnologije, gozdne infrastrukture in o ostalih ukrepih v gozdnem

Pogled na Uršljo z Golavabuke

prostoru;
- z lokalnimi skupnostmi in različnimi društvi sodelujemo pri različnih programih za razvoj podeželja in izboljšanje življenjskih in bivalnih pogojev.

Naše delo ne zahteva samo sodelovanja z vsemi odseki in

oddelki ZGS na vseh ravneh, zahteva sodelovanje z vsemi uporabniki in upravljavci ne samo gozdnega prostora, temveč prostora nasploh. Potrebna je velika koordinacija dela in kooperativnega dela z lastniki gozdov in z njihovimi željami, z najrazličnejšimi organizacijami in različnimi

državnimi službami, zadolženimi za gozdnato krajino.

Ker ta članek sovпада s potrditvijo gozdnogospodarskega načrta Plešivec in gozdnogospodarskega načrta Pohorje z vsemi pripadajočimi nalogami za njihovo izvršitev, s potrditvijo novega spremenjenega

Zakona o gozdovih, ki prinaša nove obveznosti in naloge javni gozdarski službi, lahko mirno ugotovimo, da bo naš delavnik še bolj natrpan in raznolik.

A ker imamo zadosti volje in izkušenj, se tega izziva ne bojimo.

Informativni gozdarski storži v januarju

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Pričetek letošnjega leta je bil v koroški regiji toplejši od lanskega. V januarju 2008 je bila poprečna minimalna mesečna temperatura slabo stopinjo pod 0 in maksimalna poprečna mesečna temperatura okoli 2° C. Najhladneje je bilo v prvi polovici meseca (najnižje dnevne temperature med -7° C in 0° C, najvišje med -2° C in 4° C). Hladno je bilo še v jutranjih urah od 21. do 26. januarja (od 0° C do -6° C), čez dan pa se je zrak segrel do 8° C. 27. januarja je bila najvišja dnevna temperatura v mesecu (do 14° C). Imeli smo srečo, da nas ni zajel arktični mraz, ki je 25. januarja zrak nad Sibirijo ohladil pod -40° C. Popolnoma jasnih dni je bilo bolj malo. Prevladovalo je delno oblačno vreme. S padavinami je bil januar bolj skromen. Ves dan je rahlo deževalo v nižinah 5., 12., 13., in 16. januarja. 5. januarja je v višjih predelih rahlo snežilo (do 20 cm novega snega). Tega dne se

je proti večeru ohladilo, tako da smo že v večernih urah, še posebno pa naslednji dan imeli tudi v dolini močno poledico. V višjih legah (Kope, Ošven ...) se je na drevju pojavil žled, ki pa ni povzročil poškodb. Po 10. januarju so Slovenijo v krajših časovnih intervalih prečkale toplejše vremenske fronte, katere je spremljal sunkovit veter.

Najmočnejše je pihalo 26. in 27. januarja. **Korošci smo močne vrtničaste sunke vetra najbolj občutili v popoldanskih urah v nedeljo, 27. januarja.** Pihal je severozahodni veter, ki je na avstrijski strani Koroške in Štajerske dosegal hitrost 120 km in več na uro, njegovi sunki pa so odkrivali strehe in podirali drevesa. Tudi na naši strani je povzročil, čeprav z zmanjšano močjo, poškodbe v gozdu in izven njega. Podrta drevesa so prekinila promet na posameznih javnih in gozdnih cestah. V Mislinjski dolini je veter podiral posamezna dre-

vesa in manjše šope dreves predvsem v slovenjgraški občini (500 m³). V Mežiški dolini smo gozdarji evidentirali manjše vetrolome predvsem v spodnjem delu doline (v občinah Ravne na Koroškem - Navrški vrh, Prevalje - Kot in

Po vetru podrti smreki v Navrškem vrhu

venj Gradec je veter povzročil v zasebnih gozdovih. V našem gozdnogospodarskem območju smo izmerili in ocenili skupno 2900 m³ januarjskih vetrolomov (70 % v ZG, 30 % v DG). Med podrtim in poškodovanim drevjem je največ smrek, ki so potencialne vabe za spomladansko naselitev smrekovih podlubnikov. Letošnja bolj „mila“ zima bo omogočila preživet-

Leše) s skupno polomljeno količino 250 m³. V zgornji Mežiški dolini so bila poškodovana in podrta posamezna drevesa (50 m³). Največjo škodo je veter povzročil v Dravski dolini, in sicer je največ drevja poškodoval v Krajevni enoti Dravograd na strmih pobočjih razvejanih jarkov v revirju Trbonje (1100 m³). V Krajevni enoti Radlje je najmočnejše pihal na muški Dobravi, na izpostavljenih predelih Bistriškega jarka, Dravč in Šentjanža pri Radljah. Sunkovit veter je krepko zaposlil revirne gozdarje in druge gozdarske strokovnjake javne gozdarske službe v posameznih krajevnih enotah pa tudi lastnike gozdov. Večjo škodo v Območni enoti Slo-

je večjemu številu podlubnikov, zato lastnike gozdov in koncesionarje - izvajalce del v državnih gozdovih - opozarjamo, da pravočasno posekajo in spravijo iz gozda poškodovana drevesa, ki so jih označili revirni gozdarji in za posek izdali odločbo C. S pravočasnim posekom in ureditvijo vetroloma boste preprečili prekomerno razmnožitev velikega in malega smrekovega lubadarja (podlubnika) in veliko škodo v vašem gozdu. V za razvoj primernih klimatskih pogojih podlubnikov (neka-jurna dnevna temperatura okoli 16° C, suša) lahko ena sama poškodovana in slabo vitalna smreka privabi številne podlubnike, ki lahko

Poledeneli odsek gozdne ceste na Peco (24.1.2008)

skozi nadaljnji razvoj (2 do 3 generacije) povzročijo zelo veliko žarišče lubadark (20 in več dreves, lahko tudi več 100 m³).

V letu 2007 se je v primerjavi s prejšnjimi leti zelo povečalo število aktivnih „živih“ žarišč in s tem količina lubadark. Skupno smo v letu 2007 evidentirali 751 žariščih (611 v zasebnih gozdovih, 140 v državnih gozdovih) oz. 20 954

Macesen v skalni samici

m³ zaradi podlubnikov manj vrednega drevja (86 % v zasebnih gozdovih, 14 % v državnih gozdovih). V letu 2006 je bilo evidentiranih 520 aktivnih žarišč (397 žarišč v zasebnih gozdovih, 123 v državnih gozdovih) s skupno bruto količino 11 122 m³ lubadark. Največ žarišč je lani nastalo na gozdnih površinah, kjer lastniki in drugi izvajalci niso pravočasno sanirali po marčevskem snegolomu poškodovanih površin (19., 20. marec 2007) in na neurejenih sečiščih. Pomembno je upoštevati in izvajati gozdni red in zelo pomembno je pravočasno odkrivanje lanskoletnih žarišč lubadark. V jesenskem času s podlubniki naseljene smreke imajo v glavnem še zelene krošnje, z njihovih debel pa je odpadlo lubje. Za to so poskrbeli ptiči, predvsem detelji in žolne, ki so odlični rentgenologi za odkrivanje s podlubniki napadenih dreves. Pozorni moramo biti na vitalnost smrek v drugega drevja v neposredni bližini lanskkih žarišč. Gozdarji smo bili že v januarju zelo aktivni pri odkrivanju teh žarišč, izdelujemo pa tudi sanacijske načrte za

večja žarišča. Že v začetku leta smo pričeli aktivno sodelovati z gozdarskim inšpektorjem Dragom Križanom. Žarišče je dokončno sanirano po vestno izvedenem poseku in pravočasnemu spravilu posekanega drevja, po izvedbi preventivno varstvenih ukrepov in z morebitno načrtovano sadnjo in zaščito sadik. Sanirana sečišča je potrebno še več let opazovati!

Macesnova dvojčka

Mesec januar je tudi za terenske gozdarje birokratski mesec. Je mesec poročil, programov in predlogov za razdelitev proračunskih sredstev za vlaganje v gozdove (nacionalna shema) v novem letu. Osnova za razdelitev proračunskega denarja po gozdnogojitveno varstvenih postavkah in postavki za krepitev živalskih habitatov so letni programi

vlaganji v gozdove, podkrepjeni z gozdnogospodarskimi in gozdnogojitvenimi načrti. Skupno količino denarja za vlaganje v gozdove pa odredjajo na višjih ustanovah (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, Ministrstvo za finance RS). Usklajevanja, načrtovanja in izvajanja operativnih del so potekala tudi med javno gozdarsko službo, Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov RS in koncesionarjem v koroških državnih gozdovih GG Slovenj Gradec. 17. januarja smo se v Podgorju sestali na operativnem sestanku vodje odsekov in krajevnih enot OE Slovenj Gradec s strokovnim kadrom GG Slovenj Gradec, kjer smo analizirali delo v državnih gozdovih v preteklem letu in se dogovorili za nadaljnje sodelovanje.

Med peštrim januarskim delavnikom je za širšo javnost zanimiva informacija s sestanka Delovne skupine za stike z javnostjo. Člani te skupine smo se sestali v Ljubljani 31. januarja 2008. Obdelali smo koledar aktivnosti na področju stikov z lastniki gozdov in javnostjo v letu 2008 s podarkom na aktivnostih ZGS ob dnevu Zemlje (21. april), Tednu gozdov (26.–27. maj) in vzdrževanju gozdnih učnih poti v letu 2008. Osrednja prireditvev Tedna gozdov bo v Ljubljani, na njej pa bomo pro-

movirali slovenske gozdove in slovensko gozdarstvo predstavnikom Evropske skupnosti in Evropi. Posnet bo tudi DVD (kratek film) o gozdu in gozdarstvu Slovenije v slovenščini in angleščini. Že tradicionalni kviz o spoznavanju gozda bomo koroški gozdarji izvedli na Gozdni učni poti Tičnica. Namenjen je sedmošolcem osnovnih šol. V oktobru 2008 bo v vseh državah članicah Evropske skupnosti potekal tudi Evropski teden gozdov. Ideja o njem je vzknila na mednarodni izobraževalni delavnici gozdarskih moderatorjev lansko leto na Bledu. Pobudniki za to so bili sodelavci ZGS.

Januarski storži vas seznanjajo predvsem z aktivnostmi iz področja gojenja in varstva gozdov, izobraževanja in stikov z javnostjo. Veliko je še zanimivih storžev ostalih področij dela javne gozdarske službe. Če bi opisal vsa zanimiva dogajanja, bi bil prispevek preveč obložen z zanimivimi informativnimi storži in predolg. Kar koli vas zanima o naših gozdovih in delu v njih, lahko vprašate revirnega gozdarja v vašem kraju, z veseljem pa vam bomo odgovorili tudi ostali zaposleni v ZGS, v Območni enoti Slovenj Gradec. Vedno smo odprti za lastnike gozdov in širšo javnost!

Anton Klemec iz Razborce, star 67 let, je še vedno mojster v podiranju in spravilu dreves, tudi v strmini. Pri delu pomaga Jožetu Jeromlu iz Male Mislinje, ko sta v gozdu pri Krivcu podrla eno še posebej velikih in debelih smrek. Foto.: Jože Jeromel

Krčitve gozdov za kmetijske namene

Branko Gradišnik, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove, Območna enota Slovenj Gradec

Na kmetijah prihaja do sprememb v rabi zemljišč. Strma, za strojno obdelavo neprimerna zemljišča, ki so bila v preteklosti intenzivno obdelana, se danes zaraščajo z gozdovi. Na položnejših delih kmetij, ki so bili v preteklosti poraščeni z gozdom, pa želijo lastniki urediti obdelovalne površine, primerne za strojno obdelavo.

Največ krčitev gozdov za kmetijske namene je bilo izvedenih v osemdesetih letih. Zakonski predpisi, ki so določali postopek izvedbe krčitev gozdov za kmetijske namene, so se v preteklosti neprestano spreminjali. Po letu 2002 je nastala na tem področju v zakonskih predpisih praznina, ki je za nekaj let praktično onemogočila izvajanje krčitev gozdov za kmetijske namene, saj je bil postopek povezan s spremembo prostorskih planskih aktov občin.

Konec leta 2007 je državni zbor RS sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gozdovih (Ur. list RS, šte-

vilka 110/2007), ki Zavodu za gozdove Slovenije omogoča, da vodi postopek za pridobitev dovoljenja za krčitev gozda za kmetijske namene in lastnikom gozdov izda ustrezno odločbo. Predvidena sta dva možna postopka:

- V primeru, da je za krčitev predlagana površina v prostorskih planskih aktih občine opredeljena kot gozdno zemljišče, lahko izda Zavod za gozdove Slovenije dovoljenje za krčitev gozda v kmetijske namene do površine 0,5 ha. Krčitev gozda je možno izvesti, če površina ne leži na območju, ki je zavarovano kot varovalni gozd ali gozd s posebnim namenom. Krčitve gozda ni možno izvesti, kadar je mogoče pričakovati, da bodo posledice posega negativno vplivale na gospodarjenje s sosednjimi gozdovi ali ogrozile evidentirane funkcije gozdov.

- Zavod za gozdove Slovenije lahko izda lastniku dovoljenje za krčitev gozda tudi

v primeru, kadar je krčitev usklajena s prostorskimi akti, s katerimi se ureja območje, na katerem leži gozd oziroma gozdno zemljišče. V tem primeru površina krčitve ni omejena na 0,5 ha.

Zahtevek za krčitev gozda lahko vloži lastnik gozda na sedežu pristojne krajevne enote ali na sedežu območne enote Zavoda za gozdove Slovenije v Slovenj Gradcu, Vorančev trg 1. Vlogi, na kateri morajo biti navedeni ime lastnika gozda, katastrska občina in številke parcel, na katerih želi vlagatelj skrčiti gozd, je potrebno priložiti:

- zaris na katastrski karti, iz katerega je jasno razvidno, kje želi lastnik gozda izvesti krčitev,
- potrdilo o plačilu takse »za vlogo« v višini 3,55 € in takse »za izdajo odločbe«, ki znaša 14,18 € (do septembra lahko vlagatelj priloži upravne koleke v istem znesku).

Zavod za gozdove bo v postopku pridobil „Lokacijsko informacijo“, iz katere bo razvidno, kako je za krčitev gozda predlagana površina obravnavana v prostorskih planskih aktih lokalne skupnosti in ali obstajajo kakšne omejitve, ki jih je potrebno pri odločitvi upoštevati. Pristojni strokovni delavci Zavoda za gozdove Slovenije bodo opravili **terenski ogled**. V primeru, da bo krčitev gozda možno izvesti, bodo **označili meje krčitve na terenu**. Po izdanem dovoljenju (odločbi) za krčitev gozda v kmetijske namene bodo krajevno pristojni strokovni delavci Zavoda za gozdove Slovenije pred izvedbo del **evidentirali drevesa**, ki bodo posekana. V odločbi za krčitev gozda bodo napisane tudi vse **omejitve in pogoji, ki jih je pri izvedbi del potrebno upoštevati**.

Lastnik površine je dolžen zagotoviti, da se **sprememba namenske rabe zemljišča izvede ob prvi spremembi oziroma dopolnitvi prostorskih aktov lokalne skupnosti**.

Krčitev gozda za urbane namene

Foto Gorazd Mlinšek

23. srečanje mlekarjev v Podgorju

Mirko Tovšak, oec.

Kmetje iz območja Podgorja, Razborja in okolice vsakoletno organizirajo srečanje proizvajalcev mleka. Tudi letos se ga je udeležilo kar lepo število tistih, ki oddajajo mleko preko Koroške kmetijsko-gozdarske zadruge v Mlekarno Celeia. Srečanje je namenjeno prvenstveno prijetnemu druženju, saj sedaj, ko vse več mleka odvaža mlekarna kar direktno od kmetov, ni več prilike, da bi zjutraj na skupni zbiralnici poklepetali in si izmenjali svoja mnenja ter poglede na problematiko kmetijstva.

Na tej priložnosti imajo priložnost, da poleg zabavnega dela spregovorijo tudi o težavah, ki tarejo kmeta, še posebej o tistih, ki se nanašajo na pridelavo mleka in govedorejo na sploh. Običajno na ta srečanja pridejo tudi predstavniki Kmetijske zadruge, svetovalne službe, predstavniki nekaterih pomembnejših dobaviteljev materialov in opreme za kmetijstvo pa tudi pomembni gostje iz občine in krajevne skupnosti.

Ob tej priliki zadruga predstavi tudi rezultate na področju odkupa mleka za preteklo leto. Tako je Koroška kmetijsko-gozdarska zadruga v lanskem letu na celotnem območju Koroške odkupila 31,5 milijonov litrov mleka, kar je za 2,7 % več kot leto poprej. Pri tem je pomembno dejstvo, da se kljub zmanjšanemu številu kmetov, ki oddajajo mleko v organiziranem odkupu, količina in kvaliteta iz leta v leto povečujeta. Lani je zadruga večino mleka usmerila v Celjske mlekarnice, saj je tudi njen največji dobavitelj. Kot največji problem kmetje navajajo zastojanje cen mleka za cenami krmil in drugih materialov za kmetijstvo. Povprečna odkupna cena mleka se je v lanskem letu povečala le za 5,5 %, medtem ko so cene koruze in krmil dosegle bistveno večji porast. Razveseljivo je le dejstvo, da je porast odkupne cene v decembru 2007 glede na december 2006 24,4 %, kar daje upanje, da bodo kmetje lahko zadržali

li vsaj takšno ekonomičnost prireje mleka kot v preteklih letih.

Glede na preteklo leto je svojo proizvodnjo v letu 2007 najbolj povečal Peter Popič, in to kar za 25 %.

Kot zanimivost navajamo 15 največjih pridelovalcev mleka:

Zap. št.	Proizvajalec	Količina oddanega mleka v letu 2007 v litrih
1.	Harald Konečnik, Selovec	679.137
2.	Terezija Verčkovnik, Podgorje	513.460
3.	Jože Hedl, Spodnja Vižinga	500.950
4.	Branko Brezovnik, Šentjanž	493.269
5.	Franc Gašper, Radlje	436.564
6.	Marko Močilnik, Lokovica	401.260
7.	Franc Gams, Šmartno	394.606
8.	Peter Popič, Raduše	337.976
9.	Darko Krivec, Podgorje	279.858
10.	Feliks Zlatar, Zgornja Vižinga	277.878
11.	Marija Špegel, Muta	270.641
12.	Robert Kac, Slovenj Gradec	260.437
13.	Ivan Šantl, Muta	253.820
14.	Marko Kogelnik, Podklanc	253.495
15.	Bogomir Arbiter, Brda	249.762

Proizvajalci mleka so tudi tokrat napolnili podgorski kulturni dom.

Vodja odkupa Ani Gerold in sedaj že upokojeni kmet Visočnik, ki je domiselno vodil srečanje.

Zastava podgorskih mlekarjev in zastavonoša Franc Korošec

Srečanja se je udeležila tudi predsednica kmetic Mislinjske doline Jožica Arbiter.

Janez Bauer

Tale letošnja zima ni kaj prida. Bi kdo rekel, da za čebele še kar velja, pa ni tako. Odjuga po novem letu jim je res kar prav prišla, na topel sončen dan so se trumoma odpravile iz panja, si razgibale krila, se otrebile in v panj prinesle kakšno kapljico vode. Ponekod so prinesle tudi že prve grudice cvetnega prahu, ki so ga nabrale na pomladanskem podlesku ali na telohu. Nato naj bi počivale dalje v panju, zunaj pa naj bi tulili mrzli januarski vetrovi. Teh ohladitev pa ni bilo. Še naprej se je nadaljevalo mokro, malo deževno vreme z obilo vlage, ki seže do kosti. V takem vremenu se čebele sprehajajo po satju, poveča se poraba hrane inker ne morejo ven, se otrebi-jo kar na satje. Zaradi vlažnega in toplega vremena se poveča možnost za izbruh bolezni, zato tako mlačno vreme čebelam ne odgovarja.

Tudi človeku ne odgovarja tako mokro vreme. Take temperature in visoka vlaga so idealni pogoji za razvoj virusov in bacilov. Vsako leto smo zato v januarju in februarju priča izbruhom gripe in virusnih obolenj. Teh bolezni se mnogo lažje obranimo, če imamo dvignjeno naravno odpornost. Uživanje medu in drugih čebeljih pridelkov nam dvigne splošno

telesno odpornost in pomaga pri lažjemu premagovanju prehladov.

Med pomirja kašelj in lajša izkašljevanje. Je pomemben vir energije, ki je mišicam hitro na voljo, bogat je s številnimi hranilnimi snovmi, minerali, vitamini in antioksidanti. Blaži nespečnost in uravnava krvni tlak. Pri starejših ljudeh

izboljšuje krvni obtok in ugodno vpliva pri okvarah srca. Med ugodno vpliva na rast in razvoj otrok, na rast kosti in zobovja ter na prebavo. Zaradi možnosti okužbe z bacili, ki povzročajo botulizem, pa odsvetujemo hranjenje dojenčkov z medom do dopolnjene- ga prvega leta starosti.

Propolis dobimo pri čebelarju

v obliki tinkture, to je alkoholne raztopine. Uživamo ga po kapljicah v kozarcu vode ali pa ga nakapamo na žličko sladkorja. Deluje antibiotično. Uporabljamo ga pri prehladnih obolenjih, za lajšanje vnetij sluznic ustne votline in grla in za zdravljenje ran in odrgnin. Cvetni prah priporočamo za starostno oslabele, za okrevajoče po operacijah, za dijake in študente pri napornem miselnem delu in za pomoč vsem ljudem s stresnim delom. Pomaga pri prebavnih težavah in pri težavah s prostato. Uživamo ga tako, da žličko posušenega cvetnega prahu pomešamo z jogurtom in ko se razpusti, ga pojemo za zajtrk. Cvetni prah je na prostem higroskopičen, nase vleče vlago in hitro splesni, zato čebelarji sami izdelujemo razne kombinacije medu, propolisa in cvetnega prahu. Vse te čebelje pridelke iz panja dobite najlažje pri svojem domačem čebelarju, ki vam bo še več povedal o moči našega domačega medu in svetoval, kako ga uživati.

Zapomnite si pa, da med in drugi čebelji pridelki niso zdravilo, ampak pripomoček za lajšanje težav. Ko smo zares bolni, nas bo še vedno najhitreje pozdravil zdravnik.

Martina Sušec, dr. vet. med., VP Slovenj Gradec

Bolezni dihalnega trakta se pogosto pojavljajo pri kuncih vseh starosti. Delimo jih na dve skupini, in sicer na obolenja zgornjih dihal ter obolenja spodnjih dihal. Povzročitelji so običajno bakterije, k nastanku bolezni pa dodatno prispevajo tudi anatomske in fiziološke značilnosti dihal kunccev. Pomembno je, da se začne pravočasno in ustrezno zdravljenje.

Kunci dihajo pretežno preko nosnic, in sicer s krčenjem dia-

fragme. Skozi nosno sluznico se zrak očisti tujih delcev in bakterij. Nosne žleze se nahajajo vzdolž nosnega pretina, lateralne nosne žleze pa med nosno votlino in maksilarnim sinusom. Izločajo serozno tekočino, ki predstavlja zaščitno nosni sluznici. Kunci imajo dva obnosna sinusa: maksilarnega in školjčnega. Žrelo je ozko s široko bazo jezika. Prsna votlina je relativno majhna, sestavljena iz desnega in levega pljučnega krila, ki se nadalje deli na tri režnje, desno

pljučno krilo pa ima še pomožni reženj. Ventralno od srca je priželjc, ki ne zakrni in tako dodatno zmanjšuje pljučno kapaciteto.

Bakterijski rinitis in sinusitis sta najpogostejši obolenji zgornjega dihalnega trakta. Med prevladujoče povzročitelje bolezni spadajo naslednje vrste bakterij: Pasteurella multocida, Staphylococcus aureus, Pseudomonas aeruginosa, Klebsiella pneumoniae in Escherichia coli.

Klinična slika je sledeča: bel

do rumenkast gnojen izcedek iz nosnic, kihanje in smrkanje. Izcedek opazimo okrog nosnic v obliki krast, kunec ima umazane prednje tačke, znak so tudi razbarvanje dlake in področja brez dlak na notranji strani tačk zaradi pogostega čiščenja nosnic. Zaradi oteženega dihanja postanejo kunci manj živahni in zmanjša se jim apetit, kajti imajo zmanjšane sposobnosti vonjanja. Infekcija se ponavadi prenaša lokalno, prizadene spodnja dihala in preko njih napreduje

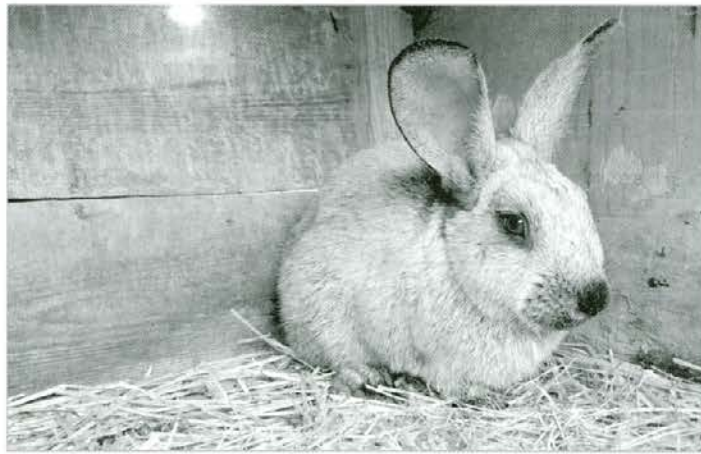
Trihineloza

do srednjega ušesa in do oči. Možen je tudi prenos preko krvi s takojšnjim poginom. Podobno klinično stanje lahko povzročijo tudi tujki, abscesi na zgornjih zobeh, abscesi v ustni votlini, novotvorbe, miksomatoza in alergije.

Diagnozo postavimo na podlagi temeljitega kliničnega pregleda in rentgenskega slikanja glave in prsnega koša.

Bakterijsko obolenje zahteva primerno antibiotično zdravljenje s podporno terapijo in ugodne bivalne pogoje (dovolj tekočine, zmanjševanje stresa itd.).

Ob zdravljenju v začetni fazi je prognoza dobra, kronično

potekajoče oblike pa so težje ozdravljive in s pogostimi ponovitvami.

Opomba:

Članek je povzet po predstavitvi na XX. simpoziju o aktualnih boleznih malih živali.

Pojasnilo

V prejšnji številki *Viharnika*, 1/08, smo na strani 11 v okviru članka Martine Sušec Trihineleza objavili fotografijo dveh simpatičnih telet, ki pa nimata nobene zveze z vsebino in bi se morala pasti nekje drugje.

Opravičujemo se avtorici prispevka za to pomoto in seveda bralcem, še posebej rejcem govedi, da ne bi bila povezava med vsebino in fotografijo napačno razumljena.

Uredništvo

64. obletnica ustanovitve XI SNOB Miloša Zidanška

Stanko Hovnik

Srečanje borcev ob 64. obletnici ustanovitve XI. SNOB Miloša Zidanška je bilo 5. januarja 2008 v Narodnem domu v Mariboru. Slavnostni govornik je bil poslanec državnega zbora Ljubo Germič. Uvodoma je spregovoril predsednik odbora brigade Alojz Vindiš - Dunda, pozdravil vse navzoče in med drugim dejal: »Padec Pohorskega bataljona na

Osankarici ni bil usoden za nadaljnji razvoj narodnoosvobodilne borbe na Štajerskem. Nemci so hoteli Štajersko povsem ponemčiti in jo priključiti rajhu. Bili so prepričani, da jim bo uničenje legendarnega bataljona to omogočilo, a so se ušteli.«

V svojem govoru je državni poslanec Ljubo Germič poudaril pomembno vlogo države

Slovenije pri vodenju EU ter govoril o herojskih podvigih Zidanškove brigade vse od njene ustanovitve pa do konca vojne. Prireditve so se med drugimi udeležili tudi borci iz Mislinjske doline.

Uradni del slovesnosti je izpopolnil bogat kulturni program, po njem pa se je nadaljevalo tovariško srečanje.

Zdravilna energija dreves

Stanko Hovnik

V knjižnici Ksaverja Meška Slovenj Gradec je bila 10. 1. 2008 že 49. delavnica z gospo Marinko Lampreht Zdravilna energija dreves. Vstop v kraljestvo gozda in dreves je čudovita priložnost za povezavo z življenjsko močjo, ki je v nas in okoli nas. Drevesa nam govorijo in sporočajo brez besed, vendar so njihova sporočila lahko vsakomur jasna in razumljiva.

Odšlo je staro in prišlo novo

leto, drevesa pa ostajajo in nas vabijo na naše januarsko srečanje. Gotovo imajo za nas marsikaj novega in spodbudnega. Povezujejo nas z življenjskimi močmi v nas samih in s tistimi okrog nas. Vzemi mo si čas in prisluhnimo šepetanju dreves.

Gospa Marinka je govorila o zdravilni energiji dreves in obljubila, da nas bo na eni izmed delavnic vodila k Marinim drevesom na Legen.

Pohod po poteh sedmih talcev

Stanko Hovnik

Tradicionalnega pohoda Po poteh sedmih talcev pri sv. Neži na Koroškem Selovcu, kjer so 12. januarja 1945 okupatorjevi policisti pobili sedem partizanov in aktivistov OF, se je 13. januarja letos kljub dežju udeležilo okrog 160 ljudi. Pozdravila jih je predsednica ravenške Zveze borcev za vrednote NOB Vera Horjak.

Slavnostni govornik je bil Miha Cigler, predsednik Območnega odbora socialnih demokratov Mežiške doline, ki je najprej opisal takratne tragične dogodke. Med sedmimi pobitimi, ki so jih pred tem mučili v gestapovskih zaporih v Dravogradu, je bil 17-letni kurir z Dobrij, Juričev Drejček. Na starega leta dan so ga med

napadom na izdano kmetijo Gostenčnik, po domače Jurček, v Podgori pod Uršljo goro zajeli nemški vojaki. V boju s partizani so bile žrtve na obeh straneh, zajeli in v dravograjске gestapovske zapore pa so odpeljali še Kančevega Jako, gospodarja Jurčka in sina Ferdinanda. Ostali pobiti pri sv. Neži so bili Alojz Kavtičnik, Pavel Stropnik in neznan partizan iz Zasavja. V nadaljevanju je govornik poudaril junaštvo udeležencev NOB, ki so skupaj z zavezniki protihitlerjevske koalicije sodelovali v težkem zmagovitem boju proti nacifašistom in njihovim sodelavcem. Tako je Slovence z evropskimi narodi že takrat povezal skupni boj.

Po kulturnem programu so slovesnost strnili nekdanji partizan Matija Kavtičnik, ki je izgubil brata partizana, družino pa so izselili, s pesmijo Zakaj sem partizan, kurir Stanko

Hovnik z recitacijo lastne pesmi in Jurčkova hči Ana, ki je leta 1945 z materjo poiskala trupli očeta in brata, z mislijo: Ne dovolimo vojn, saj prinašajo preveč trpljenja.

Tematski večeri za popestritev dolgih zimskih dni

Nataša Konečnik Vidmar

V majhni vasi Dobrovi pri Dravogradu so se vaščani odločili, da si dolge zimske večere popestrijo z organiziranjem različnih tematskih večerov. V kmečki izbi pri Koboltovih se ob krušni peči odvijajo različni dogodki: domačini so ob vi-

deopprojekciji predstavili svoje popotniške izkušnje z enomesne poti po Indiji, ob projekciji starih fotografij so oživljali preteklost, pozabili pa niso niti na star običaj "tolčenja" orehov, ki bodo bogatili okus potic v velikonočnem času.

Goučuhova mama

Goučuhova mama Pavla Hrovat iz Skomarja nad Zrečami vse svoje življenje peče kruh, s katerim postreže mimoidoče popotnike, ki obiskujejo zre-

ško Pohorje. H kruhu pa doda domače mesne dobrote in pohorski mošt.

F. Jurač

Srečanje rodbine Meh

Anica Meh

8. decembra 2007 je imela rodbina Meh že 6. srečanje, in sicer v kulturnem domu Konovo v občini Velenje. Na ta dan je bilo v rodbini Meh 183 članov, od tega še živečih 162.

Jožefu in Rozaliji Meh, po domače Legnerjema iz Završ, ki sta začetnika rodbine, se je rodilo 11 otrok. Vnuka Rajko in Srečko Meh, župan občine Velenje, sta glavna organizatorja srečanj. Pomaga jima organizacijski odbor, v katerem ima vsaka rodbinska veja svojega zastopnika. V rojstni hiši v Završah visi rodbinsko drevo, ki se dopolnjuje z rojstvi in smrtmi. Na srečanjih smo vedno seznanjeni z novostmi v rodbini in vedno obeležimo okrogle obletnice članov. Vsa srečanja in vsi podatki se zbirajo v posebnih mapah, enako video posnetki, za kar vzorno skrbi Rajko.

Ob srečanjih imamo tudi kulturni program. Nazadnje je otroke obiskal in obdaril Miklavž, vzgojiteljica Tatjana

Šumnik z Raven na Koroškem pa je prikazala lutkovno igrico Zimska pravljica in Karabunkl. Obiskala nas je sekcija harmonikarjev KUD Lipa Kunovo, njihovemu nastopu pa so se pridružili tudi muzikantje rodbine Meh. Za zabavo in ples je vedno poskrbljeno, saj je v rod-

bini dvaindvajset muzikantov. Žal so štirje že pokojni. Viktorija Meh, žena Srečka Meha, za vsako srečanje pripravi razne spominke, kar se ji kot likovnici vedno dobro posreči. Tako rodbinsko drevo Mehov raste, cveti in poganja vedno nove korenine. Vsako srečanje

pluje po reki spominov v trenutke radosti in ljubezni, ki smo si jih podarjali. Jožef in Rozalija Meh sta še vedno del vsega, kar naredimo ali dosežemo. Zasejala sta in vzgojila prva semena tistega, kar je v nas dobrega. Hvala vsem, ki negujete in čuvate spomine.

Mehovi muzikantje

Peter Murko 1973–1998 In memoriam

Stanko Hovnik

V knjižnici Ksaverja Meška Slovenj Gradec je bila 18. januarja 2008 otvoritev spominske razstave Petra Murka. Predstavitev razstave slikarskih del je vodil njegov brat Jure Murko. Po uvodnem pozdravu se je zahvalil vsem, ki so prišli počastiti spomin na Petra, ter vsem, ki so prinesli Petrova dela, ki obujajo spomin nanj in vnašajo njegovo energijo v srca ljudi. Najlepša hvala pa seveda Petru, ki nam je poleg spominov, ki se lovijo po tistih vedno večjih razdaljah med sivimi celicami v naših možganih, pustil vsa dela, slike, prozo, poezijo, glasbo, vse oprijemljive stvari, s katerimi po vseh teh letih (že desetih) lažje in z nasmeškom na obrazu sestavljamo podobo njega, njegove osebnosti, njegove duše – energije.

Ekološka kmetija Uršnik

— Martina Cigler, abs. agr.

Ekološka kmetija Uršnik leži na prelepih obronkih Trbojn, na Sv. Danijelu. Uršnikov rod, ki prebiva tu že stoletja, je zgled zvestobe Sv. Danijelu in prav tu, pri Uršniku, so ohranili vse, kar je lepega in dragocenega: ljubezen do domače grude, spoštovanje ljudi in njihovega dela, spoštovanje vsega, kar je človek s trdim delom in z neomajno vero v življenje ustvaril v preteklosti.

Posestvo obsega 10 ha in leži na nadmorski višini 550 m. Na kmetiji redijo 15 glav govedu, v hiši pa so lepo urejeni prostori iz naravnega domačega lesa. Imajo veliko starih drevesnih vrst – od lesnik, bobovcev, tepk in mošanjčkov. Pred nekaj leti so prišli na ekološki način pridobivanja hrane. Sad prizadevanj, predvsem pa velika ljubezen Uršnikove družine do ohranjanja tradicije in kul-

turnih dobrin, je tudi etnološka zbirka. Razstavljeni predmeti so stari dvesto, nekateri celo tristo let. To niso mrtve stvari, ki bi bile odpisane za vselej, temveč žive podobe, ki z jasnimi obrazom in v svojem jeziku govorijo o nekem času, ki je moral biti takšen, da lahko danes živimo drugače. Zbirka je po obsegu sicer skromna, a po vsebini in pomenu dragocen zaklad, ki priča o življenju v preteklosti, o tem, kako si je človek s skromnimi tehničnimi sredstvi, ki so mu bila dostopna in jih je sam ustvaril, poskušal olajšati življenje, ki ni bilo lahko, ampak pogosto kruto in nevarno.

Pri Uršniku na Sv. Danijelu vse to vedo in to je zanje vrednota. Velik pomen ima tudi to, da je zbirka predstavljena na kraju samem, kje so se stvari dejansko uporabljale, da niso iztrgane iz naravnega okolja. Velika

Emma, Rudolf, vnuki in desno sosed

Gospodarsko poslojpe

škoda je, da so marsikje uničili toliko dragocenih stvari, ker se niso zavedali njihovega pomena. Vsi ljudje bi se morali zavedati pomena ohranjanja kulturne dediščine, tudi na deželi, in ga po svojih močeh podpirati.

Danes imajo v raznih krajih tako imenovane kmečke praznike, na katerih predstavljajo različne kmečke običaje. Uršnikovi pa še živijo z naravo, njihovo delo ni folklor. Pri njih ni nič ponarejeno in nič izumetničeno. Kot je njihov odnos pristen do narave, je

pristen tudi do ljudi, vsakdanje delo, pesem in molitev, vse se zliva v eno samo simfonijo.

Pridite k Uršniku! Ne boste le dobro postreženi z zdravo in okusno hrano, že ob prvem obisku se boste počutili kot star znanec in prijatelj.

Nova hiša

Kašča, v kateri je etnografska zbirka.

Razstavljeni predmeti

Po poteh Pohorskega bataljona

Mirko Tovšak, PD Mislinja

Letošnjega jubilejnega 30. pohoda po poteh Pohorskega bataljona se je v organizaciji našega društva udeležilo 64 pohodnikov. Zjutraj, ko smo se odpravljali na pot, je vreme slabo kazalo, v Slovenj Gradcu, kjer so na avtobus vstopali prvi pohodniki, je celo močno deževalo. Tudi tako kislo vreme pa nas ni odvrnilo od naše namere, da se ponovno podamo na pohod od Rogle do Osankarice, s katerim se poklonimo spomenu padlim borcem Pohorskega bataljona. V neenaki borbi pred 65 leti je 8. februarja pri Treh žeblih namreč padlo 69 partizanov, med njimi tudi domačina

proslavi tudi dostojno promovirala svojo lokalno skupnost. Prvič po dolgih letih je bil ob spominski plošči položen tudi venec novo izvoljenega predsednika države, kar kaže na to, da so se politiki znova zavedli pomena narodnoosvobodilnega boja in da se kljub številnim poskusom omalovaževanja dogodkov iz NOB zgodovinskih dejstev ne da potvarjati.

Zaključek pohoda je bil v športni dvorani v Zrečah, kjer je spregovoril tudi Janez Stanovnik, njegov nastop pa je ob njegovi skorajda legendarni osebnosti doživel gromovit

aplavz. Ob prijetnih zvokih ansambla Zreških 6 smo se planinci povesečili in se v več-

ernih urah zadovoljni vrnili domov.

Znova smo položili venec in se spomnili tragičnega dogodka.

Kolona pohodnikov je bila kar dolga.

Ogledovanje starih fotografij v muzeju na Osankarici

Zdravko Čebular in Ernest Prevolnik.

Na zasneženi, večkrat tudi od odjuge razmočeni gazi, nas je med potjo pričakalo boljše vreme. Proti Osankarici je nekajkrat izza oblakov celo pokukalo sonce, dobre volje pa vseeno na vsej poti ni manjkalo. Pri spomeniku padlim borcem smo zapeli nekaj pesmi, ponovno pa smo položili tudi spominski venec, ki ga je delegacija občine Mislinja na proslavi že teden dni prej položila pred granitno spominsko ploščo. Res lepo, da se je tudi naša občina po dolgih letih ponovno spomnila na to, da sta med borci Pohorskega bataljona padla tudi dva naša rojaka in na ta način na

Del naše skupine pohodnikov pred kočjo na Pesku

Srečanje markacistov koroške regije v Mislinji

Mirko Tovšak

Koroški markacisti, ki delujejo v 13 planinskih društvih na Koroškem, so zelo delovni. Kako ne bi bili, saj morajo vsako leto poskrbeti za preko 400 km planinskih poti od Ožbalta na severovzhodnem delu naše pokrajine pa vse tja do Raduhe, Pece in Olševe na obmejnem območju zahoda koroške pokrajine, za večji del Pohorja, na južnem delu pa do Paškega Kozjaka in Graške gore. Preko večine koroških vrhov potekata tudi Slovenska planinska pot in evropska pešpot E6, ki zahtevata poseben pristop in veliko dela pri vzdrževanju ter označevanju.

Preko 60 markacistov vsako leto brezplačno sodeluje pri

najrazličnejših delih urejanja planinskih poti, zato jim gre posebna zahvala za njihovo zares požrtvovalno delo. Koroški markacisti pa skrbijo tudi za redno izpopolnjevanje v svojih vrstah, saj vsakoletno pripravljajo izobraževalne tečaje za svoje člane in se tako seznanijo z novostmi na področju vzdrževanja planinskih poti. Njihov vodja Roman Močnik z Leš je ob sprejemu te zahtevne funkcije v vrste markacistov uvedel kar nekaj novih pristopov pri njihovem delu, kar je pripomoglo k še uspešnejšemu delu te skupine. Pred kratkim jim je uspelo dokončno urediti tudi kataster planinskih poti za koroška pogorja, vse na novo vnesene markirane poti pa so tako postale sestavni del

Na poti proti cerkvi sv. Rupreta v Završah

katastra planinskih poti Slovenije.

Koroški markacisti pa se v prvih mesecih novega leta običajno dobijo tudi na skupnem srečanju. Tega popestrijo s pohodom na enega ali več manj znanih vrhov na Koroškem. V lanskem letu so se družili na Lešah pri Mežici in se povzpeli na bližnji vrh Voliniak. Le-

tos je prevzelo vlogo gostitelja njihovega srečanja Planinsko društvo Mislinja. Mislinjski planinci so jih popeljali po krožni poti od Mislinje preko Črepiča in Fričevega vrha do Završ in nazaj v Mislinjo. Med potjo so se dalj časa zadržali na družabnem srečanju na lovski koči v Završah, kjer je dobra poznavalka domačega kraja Minka Koprivnikar predstavila Mislinjo z njeno bogato zgodovino vred, ob skromni zakuski in v prijetnem vzdušju pa so se udeleženci pogovorili o svojem delu in si izmenjali izkušnje. Vsi udeleženci so pohvalili organizacijo tega srečanja, Mislinjčani pa so na ta način poskrbeli za primerno promocijo domačega kraja.

Vpisovanje pohodnikov na Črepiču

V lovski koči je bilo prijetno.

Skupinska fotografija markacistov pred lovsko kočjo

— Drago Zagorc —

Med večje probleme, s katerimi se srečujemo pri varstvu okolja, štejem varovanje zaščitenih območij in zelenih površin pred avtomobili. Z zakoni in predpisi je vse urejeno, težava je v tem, da jih ne upoštevamo: prometni znak, ki prepoveduje vožnjo, preprosto spregledamo, zapornico na gozdni cesti podremo. Celo v mestih, kjer za predpise in red skrbijo vedno prisotni redarji in policisti, parkiramo na pločnikih, ki so namenjeni pešcem, tlačimo travo na zelenicah ipd. Le kako bi v gozdovih vzdržale mirne cone, kjer ne bi bilo avtomobilov, motorjev in druge ropotajoče navlake in baharije? Nad silo moraš s še večjo silo! Tako so se v Slovenj Gradcu domislili učinkovitega ukrepa kamnov. Slovenjgraških kamnov.

V zadnjih letih so v Slovenj Gradcu na več krajih razpostavili velike kamne, ki naj bi preprečevali parkiranje avtomobilov na zelenicah. Kamni uspešno opravljajo svojo nalogo, saj nikomur na pade na pamet, da bi na njih razbil avto. Zelo uspešni so tudi proti porrednežem, ki se sicer tako radi znašajo nad klopki in igrali na otroških igriščih in drugod. Očitno je, da kamni tudi niso primerni za stvaritve in eksperimente z barvami. Imajo pa tudi slabosti: Slovenjgradčane kažejo kot ljudi, ki niso preveč rahločutni do svojega okolja, ne upoštevajo predpisov, se ne bojijo redarjev in policistov, kamni pa tudi niso lepi. Poleg tega pa povedo tudi to, da tisti, ki so jih postavili, nimajo prav lepega mnenja o občanih mestne občine.

Zato predlagam:

1. za kamni ali med njimi bi posadili nekaj okrasnih rastlin (npr. ruševja, tise ...) ali postavili cvetlična korita;
2. pri Prvi osnovni šoli, kjer so razstavljeni kipi, ki so jih umetniki poklonili mestu miru in kjer je tudi park, v katerem

Da kamni resnično varujejo zelenice, lepo vidimo na sliki, če primerjamo levo in desno stran ob cesti.

Že malo zelenja poživi in polepša okolje kamnov.

»Kamnored« in »ugledna« drevesa pred Prvo osnovno šolo v Slovenj Gradcu. Če bi nekaj kamnov-varuhov zamenjali s kamni-učiteljji, bi se namen in vsebina »kamnoreda« močno požlahtnila.

V Glashütten, majhni vasici pod Golico – Koralpe –, so z razstavo mineralov okrasili središče vasi.

ugledni gostje iz pobratenih mest sadijo drevesa, bi bilo kamnom primerno dati še drugo vsebino. V Mislinjski dolini in hribih nad njo bi poiskali različne kamne primernih velikosti in oblik, jih opremili z napisi, da bi se vedelo, kaj so, in jih postavili med obstoječe kamne. Šolarji in starejši bi se mimogrede poučili nekaj o kameninah, kamni bi varovali zelenice, ugledni gostje pa bi bili tudi zadovoljni, ko bi videli, v kakšnem kulturnem kraju

Na Knapenbergu pod Svinjško planino so predstavili svoje bogastvo mineralov (mimogrede; pravijo, da je ta predel eden najbogatejših nahajališč mineralov na svetu).

»Slovenski kamen« z vklesanimi lipovimi listi v Bad Bleibergu pod Dobračem, kjer so več kot tisoč let skupaj kopali svinčevo rudo slovenski, nemški in italijanski rudarji. Nemški rudarji imajo kamen s hrastovimi listi, italijanski z oljčnimi listi.

bodo rasla njihova drevesca. In seveda, tisto cesto bi bilo tudi treba preplastiti z asfaltom.

Priložene fotografije prikazujejo, da so kamni lahko veliko več kot zgolj ovira, so lahko tudi poučni, so okras, nekaj, s čimer lahko predstavimo spomin na preteklo sožitje in skupno delo in še marsikaj lepega in dobrega.

Zlatoporočenca Avgušтина in Franc Rožanc

Franc Jurač

Na Detečnikovi kmetiji na Graški gori sta praznovala zlato poroko gospodinja Avgušтина in gospodar Franc Rožanc. Na praznovanje sta povabila veliko prijateljev in sosedov. Obred zlate poroke je opravil župnik Tine Tajnik v cerkvi sv. Martina v Šmiklavžu. Ob slavlju smo naredili posnetek, na katerem ju obkrožajo otroci Franc, Jože, Marjana, Mirko in Janez. K zlati poroki jima iskreno čestita tudi *Viharnik*.

Večer ob Treski

Vsakdanje zmote, II. del

Milena Cigler

Ajda Vasle: »Večino stvari v življenju smo se naučili od staršev, starih staršev, prijateljev, znancev, ti pa spet od njihovih prijateljev, znancev... Tako se prenašajo znanje pa tudi zmote, ki se kdaj prihitopijo, ne da bi jih sploh opazili. Ali kot pravi Bertold Brecht: Neumnost postane nevidna, ko zavzame dovolj velik obseg.«

Najprej nekaj zmot iz zemljepisa:

Igla kompasa vedno kaže točno proti severu. Magnetni severni pol in dejanski severni pol ležita več kot 1000 km vsaksebi, zato igla kompasa nikoli ne kaže natančno proti severu. Odklon se veča in večja, bolj ko gremo severno, med magnetnim in dejanskim severnim polom kaže kompasova igla celo natančno proti jugu. Pojav je že dolgo znan pod imenom magnetna deklinacija. A tudi če jo zanemarimo, igla kompasa ne kaže naravnost proti severu. Kaže namreč le smer krajevnega magnetnega polja, katerega silnice niso vedno ravne. Če bi torej potovali na sever, bi nekoč resda prišli na magnetni pol – a ne nujno po najkrajši poti. Vendar pa magnetno polje zemlje nima iste smeri – od severa proti jugu – »že od nekdaj«. V zadnjih 4 milijonih let je že vsaj 9-krat spremenilo smer, nazadnje pred 730.000 leti. To lahko strokovnjaki ugotovijo iz usmerjenosti delcev železa v strjeni lavi. Če bi se takrat kak mornar zanesel na kompas, bi prišel naravnost na južni pol. Pa tudi današnji magnetni pol ne miruje. V 20. stoletju se je premaknil za približno 500 km proti zahodu, se pravi proti Evropi.

Kanarski otoki so dobili ime po kanarčkih. Pravzaprav je bilo obratno: kanarčke so poimenovali po njihovem domo-

vanju, Kanarskih otokih, ti pa so dobili ime po latinski besedi za psa: canis. V najstarejših opisih teh otokov, ki izvirajo iz dobe rimskega cesarstva, učenjak Plinij poroča, da je bilo na njih veliko divjih psov, zato so jih imenovali Canaria, kar bi bilo po naše pasji otoki. Ampak se malo hecno sliši: »Grem na dopust na pasje otoke.«

Črno morje je črne barve. Črno morje je ob lepem vremenu videti prav tako modro kot ostala morja. Svoje ime je dobilo po pogostih nevihtah in gosti megli, ki dajeta tam vtis nadvse negostoljubnega kraja. Zato je Črno morje »črno« zaradi domnevno zlovešče in nevarne okolice. Sama voda pa ni nič drugačna kot v drugih morjih.

In nekaj zmot iz naravoslovja:

Srake kradejo zlatnino. Kradljive srake imajo po krivici dvomljiv sloves. Ornitolog Wolfgang Makatsch je v svoji študiji o pticah zapisal: »Čeprav srake kažejo določeno zanimanje za svetlikajoče predmete, nisem v nobenem od številnih preiskanih sračjih gnezd nikoli našel kaj podobnega.« Zlatnino torej krade nekdo drug.

Biki so jezni na rdečo. Biki so, kot ostali prežvekovalci, skoraj popolnoma barvno slepi, dobro pa vidijo premikanje. Zato se zaradi rdečih oblačil ali rut razjezijo ravno toliko kot zaradi modrih, zelenih ali vijoličastih. Se pravi, prav nič, če z njimi ravno ne mahamo živali pred nosom. Majhna izjema so morda beli predmeti, ki jih menda bolje vidijo. Rdeče rute in pisana oblačila bikoborcev so zato mišljena bolj za nastop pred publiko. Biki v arenah so razdraženi predvsem zaradi cirkusa, ki vlada okoli njih – zaradi množice ljudi, ki skače okoli njih in jim povzroča bolečine in trpljenje.

Pa preidimo še na kaj drugega. Na primer na zgodovino. Najprej eno »otročjo«:

Asterix in Obelix sta nosila kite in s pasom preprečevala, da bi jima hlače zlezle prenizko. Asterix in Obelix v risankah seveda nosita kite in hlače jima ne padejo dol zaradi pasov, a zgodovinsko gledano njuna pojava ni korektna. Galci so v času rimskega imperija imeli drugačno modo. Zgodovinske pisce so njihove frizure opisali tako: Galci si v lase

vtirajo nekakšen moker gel iz apnene vode, da so njihovi lasje videti svetlejši in mastnejši, potem pa jih počesejo nazaj. Se pravi nič kit. Pa tudi pasov niso nosili, ampak naramnice.

Kleopatra je bila lepota. Antični zgodovinarji kot je Cassius Dio, ki so Kleopatru opisali kot »najlepšo izmed žensk«, objekta svojega občudovanja nikoli niso videli. Cassius Dio npr. je živel več kot 100 let kasneje kot ona.

V resnici Kleopatra po današnjih merilih ne bi veljala za lepoto. Menda je imela občutno prevelik in dolg nos ter je po opisih njenih sodobnikov izgledala »bolj veličastno kot lepo«. Njeni uspehi pri moških – bila je ljubica Cezarja in Marka Antonija – so bili bolj posledica njene pameti in šarma. Pa tudi Egipčanka ni bila, čeprav je bila kraljica Egipta; rodbina Ptolomejcev, iz katere je izhajala in katere zadnja potomka je bila, je bila prvotno doma v Makedoniji.

Kleopatra je storila samomor, ko je izvedela za smrt Marka Antonija v bitki pri Actiju, v kateri sta bili njuni vojski poraženi. Komentar: Pamet je boljša kot žamet in ljubezen nam je vsem v pogubo.

Nadaljevanje naslednjič.

foto: Ajda Vasle

Križev pot k sv. Pankraciju

Viktor Levovnik

Stari trg pri Slovenj Gradcu je eno najstarejših naselij v Sloveniji. Poseljen je bil že v prazgodovini, iz rimskih časov pa o njem pričajo izkopenine in ostanki naselbin. Na 530 m n. m. je na griču nad trgom v enajstem stoletju stal grad s kapelo, kasneje, v prvi polovici trinajstega stoletja pa so na spodnji del porušenega gradu sezidali cerkev in jo posvetili sv. Pankraciju. Leta 1695 so cerkvi prizidali prezbitერიj.

Verjetno je močno energetska območje tega griča navedlo prebivalce naselbine pod njim, da so opažali pri sebi in prišlecih dobro počutje in nenavadne ozdravitve, zato so sredi 18. stoletja ob poti na vrh postavili štirinajst kapelic križevega pota. Kalvarija se začne pri spodnji cerkvi svete Radekunde, zavetnice ozdravljenja oči. Iz tega obdobja se iz roda v rod med romarji, ki obiskujejo križev pot, plete legenda o slepi deklici, ki je nenadoma spregledala. Zgodilo se je pri kmetu Mikelnu, ko se je med žetvijo kmečko dekle s srpom tako ponesrečilo, da je izgubilo vid. Za bogatega kmeta je bila to velika tragedija. K hiši je večkrat prihajala gospoda, pozimi pa so jo obiskovali tudi

berači, ki so prespali na skednju ali v hlevu. Tako je tudi neko zimsko noč prišla beračica in prosila za prenočišče. Zasmilila se je slepi hčerki in ta je naprosila starše, naj beračici dovolijo prespati v hiši, v čumnati poleg njene. Staršem to sicer ni bilo po volji, vendar so dovolili, dekličin brat pa je prespal v kuhinji, ki je mejila na štibelec, pri sebi pa je imel domačega psa. Noč je bila svetla. Sijala je polna luna. Nista spali ne slepa deklica ne beračica. Le-ta je deklici dejala, da se bosta rano zjutraj podali na grajski hrib, da jo bo držala za roko, vendar pa bo kljub temu padla in nekaj se ji bo zgodilo.

Foto: Franc Jurač

Kaj bo to, ji ni povedala. Deklico je bilo malo strah tujkinih besed, vendar je ubogala. Zarana zjutraj je na obzorju žarela neka čudna svetloba. Tiho sta odklenili vrata in stopili na zgodnji jutranji hlad. Ko sta prišli do mesta, kjer je danes prva postaja križevega pota, je tam ležal velik kamen, ob katerem se je slepa deklica spotaknila in padla na obraz. Močno se je udarila, da ji je kri tekla iz slepih oči. Beračica jo je rahlo prijela za glavo in poljubila na mestu udarca, jo dvignila in rekla: »Ker si dobrega srca, poglej na tisti travnik, koder vodi steza na graščino.« In glej božje čudo, slepa

deklica je zagledala travnik, ki je bil močno zaraščen, pred njo pa je stala lepa žena in na glavi se ji je bleščala zlata krona. Obrnila se je k deklici, ji pokazala gradbišče, kjer so zidali starotrško cerkev in dejala: »Povej vsem svojo zgodbo in poimenovali bodo to cerkev po meni, Radegundi. Vsem, ki bodo bolehal na očeh, bom pomagala.« Nato je izginila. Ko je deklica stopila v domačo hišo, so jo vsi začudeno pogledali. Solza veselja in sreče ni bilo konca. Na mestih, kjer so danes kapelice križevega pota, so se vsak večer prikazovale lučke, dokler niso zgradili kapelic. Kapelice so bile med drugo svetovno vojno poškodovane, zatem pa obnovljene, nazadnje leta 2000. Sedaj jih je samo še deset. V času, ko godujejo Pankracij, Servacij in Bonifacij, je cerkev na grajskem griču še bolj obiskana. Vsako leto na Jožefovo pa starotrška župnija organizira križev pot, ki sem ga še pred časom vodil jaz, zadnja leta pa sem zaradi bolezni izostal. Upam, da bodo romarji, ki prihajajo na to pot, prinesli še kakšno zgodbo, ki bo vredna zapisa.

Jezikovne drobtinice: plezati ali plezat, plavati ali plavat

Marta Krejan, prof.

»Kam greš plezat ta konec tedna?« je eno najpogostejših vprašanj v plezalskih družčinah. Navadno se res vsak poda kam v gore ali pozimi v zaledenel slap, morda v plezališče, če to le vreme dopušča in če prioritete niso kake druge. Vsak si želi le plezati, enkrat v ledu, drugič v skali ... V kakšni drugi družini pa razpravljajo o tem, kam in kdaj bodo šli plavat. Sama ne znam ravno dobro plavati, je pa

menda to ena izmed izredno koristnih rekreacij.

Da ne bom preveč zašla v športne vode: opozoriti želim na razliko med **namenilnikom** in **nedoločnikom**. Gre za dve od petih neosebni glagolskih oblik, kar pomeni, da jim ne moremo določiti osebe. Ostale, ki ne izražajo osebe, so še: deležnik (delujoč), deležje (videvši) in glagolnik (plezanje).

Nedoločnik se končuje na -ti (*jezditi, hoditi, poslušati ...*) oz. na -i, če se osnova končuje na -č (*peči, streči ...*). Rabi se ob naklonskih glagolih, torej tistih, ki izražajo željo, hotenje ipd. (hočem, moram, ne morem ... *poslušati*), ob glagolih začetka ali nehanja (začenjam, končujem ... *jezditi*) ter ob: dobro je (*plavati*), splača se (*kupiti*), lepo je (*pomagati*).

Namenilnik se končuje na -t (*poslušat, plesat, učiti ...*) ali na -Ø (ničta končnica), če se osnova končuje na -č (*streč, peč ...*). Rabi se ob glagolih premikanja, torej ob tistih, ki označujejo neko premikanje (*grem peč pe-civo, tečem, peljem se pomagat ...*).

Zdaj grem pa plezat!

Viharnik

Ida Robnik

Hiša na samem, kot mnoge v dolini Koprivne, kjer ni nobene strnjene vasi ... Ob cesti nedaleč od šole, ki je v zimskem času sonce niti ne oplazi, živi Emilijana Kaker, v svojem okolju poznana kot Lipoldova Milka. Ko se seznanimo, je pred mano obraz mehkih in nežnih potez. Z rahlo zadržanim nasmehom nas sprejme v hišo, v bivalno kuhinjo, kjer je vse na svojem mestu, le lonec na štedilniku oddaja glasove in prekinja tišino, ki je v tej hiši veliko, razen kadar Milka vzame v roke svojo harmoniko in z njenimi prijetnimi zvoki napolni vse prostore. Po tem, po strastnem igranju harmonike, jo poznajo daleč naokoli, saj je pred leti veliko nastopala s harmonikarsko skupino KUD Gozdar.

Emilijano Kaker so krstili v farofu v cerkvi pri sv. Jakobu v Koprivni, saj rojeno 3. januarja leta 1934 v mrzlih zimskih dneh niso nosili v cerkev, da se ne bi prehladila. Njeno mamo, Lipoldovo Lenčko, je Emilijanin oče osvojil s harmoniko, ko je kot tesar delal na njihovem posestvu. Družina nikoli ni zaživela skupaj, oče se je vrnil na Kranjsko in

še nekajkrat obiskal Lenčko in svojo hčerko Emilijano, ki sta na željo Lenčkinih staršev ostali doma pri Lipoldu. Milka je tako svoja otroška in mlada leta preživela na kmetiji starih staršev, kjer je, kot takrat vsi kmečki otroci, pasla krave, vodila vole pri oranju in delala vsa druga kmečka dela, ki jih zmore otrok. Tako pri tej hiši nikoli niso bili lačni. Ta leta so ji ostala v prijetnem spominu, saj ni bilo samo delo, bilo je tudi veliko druženja in norenja med otroki, ki jih je bilo v tistem okolju takrat precej. Starša sta si potem ustvarila vsak svojo novo družino. Mati je našla moža v Kotljah in Milka je dobila še brata Gabriela, oče pa je zaživel na Kranjskem. Ker z očetom ni imela stikov, je v poznejših letih izvedela, da ima po njem še sestro in brata, s katerima se je po dolgih letih iskanja srečala 1998. leta.

Svojo samostojno življenjsko pot je Emilijana začela z Rosovim Alojzom s strmega posestva na sosednjem hribu. O Rosovem gruntu so se ljudje radi šalili, da ima tako strmo lego, da bi morali še petelina privezati. Poročila sta se leta 1961 in prva skupna leta preživela v stanovanju, ki ga je

Emilijani zapisal dedi, leta 1972 pa sta začela graditi hišo na parceli, ki jo je dobil Alojz od svojih staršev. Pri gradnji hiše sta največ naredila sama. Emilijana se je lotila vsakega dela: zidarskega, pleskarskega, pa tudi bolj strokovnih del, kot je oblikovanje lesa in izdelava in popravilo enostavnih kosov pohištva. Sama je sezidala hlev za domače in druge male živali, ki sta jih redila za svoje potrebe. Učila se je tudi šivanja, kar je s pridom koristno

uporabljala vse življenje. Emilijana ni bila zaposlena, mož Alojz pa je delal na Gozdnem gospodarstvu vse do prezgodnje smrti leta 1992. Svojih otrok nista imela, nekaj let pa sta skrbela za rejnico Sonjo, ki še sedaj rada pride na obisk.

Glasbo v sebi je začutila že čisto majhna. Prvo harmoniko si je naredila sama iz škatle od cikorijske. Domači so to videli in ji kupili pravo frajtonarico. Skozi notno črtovje jo je popeljal Geršakov Pepi in ko so akordi že ubrano zveneli, je predlagal, da bi šla v glasbeno šolo. Vendar takrat frajtonarice v glasbeni šoli niso poučevali in nadaljevala je sama. Igrala je na raznih prireditvah, tudi zahtevne skladbe, marše, valčke ipd. Mož Alojz jo je rad poslušal, ko je vadila doma. Ko ji je umrl brat, je njena harmonika za daljši čas utihnila, potem pa so jo nagovorili, da se je priključila harmonikarski skupini KUD Gozdar in z njimi nastopala celih 13 let. Njena harmonika pa je spet utihnila, ko ji je umrl mož. Po tem se v skupino ni več vključila. Danes igra zase za dobro voljo, še posebej kadar jo kaj teži. Igra tudi svoje melodije, ki se jih je nabralo že kakšnih sto.

Poleg harmonike pa ima Emilijana še druge hobije. Pesmi piše že od mladosti. Kar za eno

malo knjižico jih ima v predalu. Vseh ne pokaže, pravi, da so preveč intimne, nekaj pa jih je uglasbila.

Iz Emilijine zbirke sem prepisala pesem, ki se poda času, ko smo ženske še praznovale svoj praznik.

TRPLJENJE

Mamica nikdar ne ovene,
do kraja se ona bori,
da otrokom bi pomagala,
jih pripeljala do prečne poti.

Ne toži nobenemu otroku,
kar srce ji vedro kali.
To sama vse mirno prenaša
in misli na srečnejše dni.

Ta sreča ji ni prirojena,
da bi na starost uživala raj.
Ta pot ni s cvetjem posuta,
da bi lažje hodila po njej.

Kar mamica naša je učila,
v pozabo še tole vse gre.
Vsak svojo pot si utira,
saj daleč speljana je že.

Ko smo zaključevali pogovor, nam je še zaigrala na harmoniko in nas povabila, da pridemo spomladi, ko njen vrt zacveti v vseh barvah, okolica njene hiše pa dobi rajsko podobo, saj rože so njena druga strast, ki jo izpolnjuje.

Nastop skupine KUD Gozdar v Črni, Emilijana Kaker stoji desno

Tea Gorogranc: Zveze brez zveze

Boža Božena Lesjak

20. 12. 2007 je bila v Mestni knjižnici Ksaverja Meška predstavitev knjige *Zveze brez zveze*, ki jo je napisala Tea Gorogranc, rojena l. 1971 v Slovenj Gradcu. Svojo mladost je preživela v Šoštanjju. Leta 1990 je zaključila Srednjo zdravstveno šolo v Slovenj Gradcu in je zaposlena v dežurni ambulanti ZD SG. Ob delu je zaključila tudi študij na Fakulteti za policijsko varnostne vede v Ljubljani in pridobila naziv diplomirana varstvoslovka.

Med samo predstavitvijo so kulturni program popestrili plesalci plesne šole Devžej: Klara Veršovnik, Marko Podjaveršek ter Etijana in Timetjan Lesjak, ki že kar nekaj let pridno trenirajo latinsko-ameriške in standardne plesne. V plesnih rit-

mih so se zavrtele tudi učenke Druge OŠ Slovenj Gradec Urški in Tina, medtem ko sta Teine pesmi recitirala oziroma čim bolj nazorno skušala odigrati moško in žensko zvezo Klemen Uršnik in Metka Mlinšek.

Predstavitve knjige je vodila Boža Božena Lesjak, prof. razrednega pouka in učiteljica Druge OŠ Slovenj Gradec. Z izbranimi besedami je prepletala vodilno nit Teine knjige, tako da smo poslušalci resnično dobili dober vtis in povzetek vsega tistega, kar je pisateljica dala na papir. Kar nekaj besed je bilo spregovorjenih o pozitivnosti, ki naj bi jo vsi delili, da bi v zvezi bili srečni. Knjiga nosi podnaslov *Knjiga za žensko dušo in moški razum*. Ob končani predstavitvi so poslušalci dejansko dobili nekaj za svojo

dušo in razum. Predstavitve je bila spontana, morda tudi ne-

Naslovna stran knjige *Zveze brez zveze*

koliko romantično obarvana, saj je ga. Duška Račnik, učiteljica OŠ Pameče, prebrala tudi eno izmed zgodb, ki jih lahko

najdemo v Tejini knjigi in njih avtorji niso znani.

Boža Božena Lesjak je srečanje zaključila z besedami: »Drage ženske, dragi moški in malo mlajši ...« Še enkrat je poudarila namen pozitivnega razmišljanja in veličino pomembnosti le-tega pri vseh ljudeh. Veliko namreč lahko damo sebi in drugim, če se imamo radi, pravi. Ker Božo Boženo Lesjak poznamo tudi po pesniški žilici, se ni čuditi, da je Tei v posvetilo namenila svojo pesem, le-to lahko preberemo v knjigi *Zveze brez zveze* na prvi strani.

Tei ob izidu njene prve knjige in vsem bralcem, ki si bodo vzeli čas, da spregledajo ...

Se zdi, da v življenju je zveza, pravi danes od včeraj za jutri

Teina teza:

»Je veza brez zveze in ni zveze brez veze!«

Se vrtijo besede nežno ali hitro, kakor koli, Tea najde pravo rešitev z vprašanji za kogar koli, že odgovor pozitiven je na dlani – izvoli, odprto srce in nasmeh pri njej nikoli ne kloni.

Če dobro boš premislil, premlel, v svoji vesti zaznal boš in uspel.

To Teina širina teze ti bo dala, da duša te bo v svojem srcu prepoznala.

levo Tea Gorogranc, desno Boža Božena Lesjak

Nomen pleksikon - Pleksikon imen

Franc Vezela

Seveda berete na lastno odgovornost. Odgovornosti do vaše neodgovornosti ne sprejemam. Pa epruvetico baldrijana priporočam.

Ko je zadetek v polno, povzroči ugodje in preplah. Človek bi moral čistiti svoj lastni drek, da bi vedel, kdo je!

Vedno se dopušča možnost, da poreče kdo: *Ne, jaz pa nisem tak! Nisem to. Tega ne bi storil! To nisem jaz.*

Potem naj se spomni, *da je tak. Da je to. Storil bi to. Da je on.*

Ne da bi mu bilo treba lomiti roke ...

Morda sem burkež?
Malo po lastni presoji in volji,
svoje naredi okolje,
geni,
vpliva tudi voda, ki jo pijem,
pa potresi in poplave na planetu ...
Posredno. Ampak vplivajo. Kot lakota v Bangladešu ... Daj otroku ime, kot je ime bangladeškemu in bo celo življenje lačen.
Jože pa delavec.

Statistika imen ni nič drugega kot skakanje iz svoje kože. *Pleksi razlaga* (v nadaljevanju plexy) pa pove, na primer:

IMENA PO MOJE

MOJA INTERPRETACIJA IMEN JE
DOMIŠLJIJSKA
JE PESNIŠKA SVOBODA KI SI JE NE
PUSTIM KRATITI
ČE NIČ NI RES POTEM JE **VSE** V REDU

NIMA ZVEZE Z ZNANSTVENIM
RAZISKOVANJEM
KI JE ŠE BOLJ PSEVDONANSTVENO
KOT MOJA SVOBODA DO IZRAŽANJA

ČE PA JE **RES** KAR NI DOKAZANO
POTEM – JE ŠE **BOLJ** V REDU

FEBRUAR

IGNAC (nerojeni) – tudi malo romantike je v njem. Sicer pa zna pičiti. Šarmanca. Velika ljubezen gre mimo njega. Nerazumljen člen. Včasih prestrog do sebe, kdaj pa kdaj tudi razuzdan. Ignacij je bolj zatrt.

MARIJA (upirati se, biti grenak) – ime za ženskost v najširšem smislu – biološko, umetniško, moralno. Kar od daleč diši po ženski – to je Marija! Podobno diši še Ida (ženska). Inkarnacija Eve je Ida, naslednja stopnja pa Marija. Je: mati, žena, ljubica, prostitutka ... vse, kar se pač pričakuje od ženske. V trenutku narediš iz nje kurvo, v trenutku svetnico. V svoji široki paleti in spektru delovanja ji konkurira le Katarina. O Mariji še ...

BLAŽ – sodi med Gašper, Cveto, Matevž, Zvonko, Anže ...: skupina mehkih. Ali svilenih ... karkoli to pomeni. Blaž bo igral mevžo, da bo lahko presenetil. Tiste procence možganov, ki jih uporablja, uporablja dokaj pametno. Zato mu ni težko preživeti v svetu, ki je nalašč ustvarjen za drugačne kot je on. Skupina preveč ču... ..tečih. A. S.: Lahko se spremeni v cinika.

ANDREJ (možat) – umetniška duša. Bojevnik. Bojeviti umetnik ali umetniški bojevnik. Andrej je skoraj vedno razočaran nad sabo. To mu je osnovni poriv (za delovanje). Aktivnost je, ki ga zaznamuje. Če ne deluje, je bolan. In nagnjen k melanholiji. Andrej Štedilnik, recimo. Včasih odtujeni, a pogrešali bi jih, če jih ne bi bilo. V ruski literaturi mehek, nežen ...

AGATA (dobra) – Agat se bojijo. Nič hudega. Jo bom spoznal pa jaz! Agata je dobra. Če je lepa, je še boljša. Če je še lepša, je čarovnica. Razdaja se. Zna pa tudi vzeti. Ako nimaš živcev in jajc, beži od Agate. Lahko te obsede. Je dobra kot hudič! Prava marmelada včasih ... ali kar medenjaki!

DORA – Dora častimo te, Dora! Že vemo zakaj. Bleščiš in žariš (in se ves čas slepiš)! Vsi vemo, da ne bomo nič dobili. Dora je zadržana princesa. Vse oblubi in – vse pozabi. Ali obrne zadevo v svoj tok. Ko se miselno vzpostavi, ji ne moreš več do živenga. Premalo se poglablja vase.

EGIDIJ – ni za ta svet. Škoda papirja. Kdor da takšno ime otroku, mora pod nujno biti moten! Zame osebno pa moteč.

POLONA – pesem poje o njej. Da bo moja in potem se še enkrat ponovi, da bo moja, pa spet in spet ... Potem to pesem poje kdo drug. Polona je sočna dinamična hudičevka. Ni ji pomoči – še manj pa tistemu, ki pride med njena stegna. Je radioaktivna kot polonij pa lebdeča in dehteča kot pikapolonica. Brez Polone nam živeti ni!

VILJEM – moral bi biti James Bond. Za Viljema je pomembno, v kakšnem okolju živi. Je kameleon. Če je družba ok - super! Sicer zanič! Zapije se kot bi mignil. In neha piti. Spet kot bi mignil. Včasih zraven tega umre. Junak sicer.

DAMIJAN – zelo nevarno ime. Podobno kot Damijani. Velike skrivnosti v njih. Nerešeni misteriji. Vokali A I A povzročajo ob soglasnikih D M J N vibracije, ki niso ravno ugodne in prijetne. Sicer mehko pojoče. A to je slepilo! Damijan je še bolj skrivnosten kot Roman. A drugače ...

KATARINA (čista) – evo: klasičen primer enakih vokalov, ki delujejo obratno kot pri Damijanu. K T R N povzročajo ugodje. Skratka: Katarina živi! Lahko je kurva, nuna, kraljica, direktorica, igralka, arhitektka, operna zvezda, pesnica, športnica, vse ... vse je Katarina. Ime ji daje silno prostora. Ni stiske. Zato Katarine preprosto pridejo do izraza. Tako ali drugače. Nekako magnetne so. Dobiš Katarino in si car. Če si tak človek ...

VALENTIN (silen, zdrav)

Če se spomnimo še angleške besede violent in dobimo za trenutek govorno napako, potegnemo še dim in najdemo korenine Valentina. Nasilje. Valentin je tako nasilen, da sploh ni nasilen. Je neke vrste saturnova groza. Če si osamljena, se zelo varuj Valentinov. Prinesel bo rožo. Da nekaj nase. Je v redu. Valenca. Veljava. Valenca je sicer sposobnost elementov, da tvorijo vezi.

JURKA – nujno pizdarija.

Dovolj je, da je Jurij kmetovalec, po njem imenovati babše še Jurka ...

to ne more biti drugega kot burka!

Jurka je ravno to: burka! Morali bi uvesti kazni za starše!

JULIJANA – jaz se jih bojim. Kdo drug se jih ne. Kajpak! Ko pa je tako prikupno ime! Ampak – tako hladno! Imam pač raje toplo sonce ... In svoja merila. Znabiti tudi neuravnovešena.

SILVIN (sicer naravna kalijeva sol KCl) – je pičkin dim.

Porabiš ga kjerkoli ali pa nikjer.

Odvisno, kaj mora početi. Ponekod je docela neuporaben.

LEON – se nerad ukvarja z življenjem.

Odveč mu je. Ker je lev. Tisti drugi. Ki mu za nič ni mar.

Če kaj počne, počne tisto zato, da bi mislili, da kaj dela ...

IRENA (mir) – če imaš Ireno si nemiren.

Zamenjaš E in I, pa dobiš boginjo maščevanja.

Irena te pripravi, da razmišljaš o miru. Mnogokrat nepotešena.

Če z Ireno zoblješ češplje, glej da imaš vsaj en pameten razlog.

Lahko deluje tudi nestvarno. Trma ...

MARTA (gospa) – je gospa. Če je živahna, je izvor težav. Je odporne sorte.

In dolgo traja. Skriva neodločnost (včasih kar za predrznostjo in dovtipi)! V

Marto se ne zaljubiš. Marto opazuješ.

Čas ne dela zanjo. Čeprav tako misli. Kar se tiče nagonov.

A ona je gospa ...

SERGIJ – spet eno tistih imen, zaradi katerih bi morali starši pred sodišče!

Nobene porote ne bi prepričali, da so hoteli (otroku) dobro.

Če misli postati astronaut ali šahovski prvak, če gre v atletiko med eksotične športe (skok v višino), če bo dolgočasen politik, potem da.

Ampak saj spominja (ime) na sekret! In sistem ...

GABRIEL – nadangel.

Tisti torej, ki je nad (policaji). Je neulovljiv.

Kurbir, pijanec, včasih religiozen psiho.

Nestanovit, seveda – angel pač ...

Tisti, ki pride ponoči – tudi nenapovedano. V tem je trik. Nadzorovati situacijo (ali pozicijo). Mnogokrat mu uspeva.

Mora se paziti! Najmanj rogonoscev ...

ROMAN – rimljan.

Oziroma enota za nejasnost. (Rom - človek, man - spet človek).

Kolikor vemo o Rimljanih – nič, vse so zgolj domneve – toliko vemo o Romanu: nič – vse so zgolj domneve. Roman ne laže.

Se ne krega (rad), ne mara vpitja in scen. Nekateri tega sploh ne vedo ...

Roman prezira krutost. Je samo tih, zaprt hermetično, skriven in srhljivo zanimiv. Ali zanimivo srhljiv.

Ime skoraj vedno pomeni obratno od svojega pomena.

Opomba: Modest in Matija ne sodita v februar!

MODEST – zdravi travme s pomočjo umetnosti.

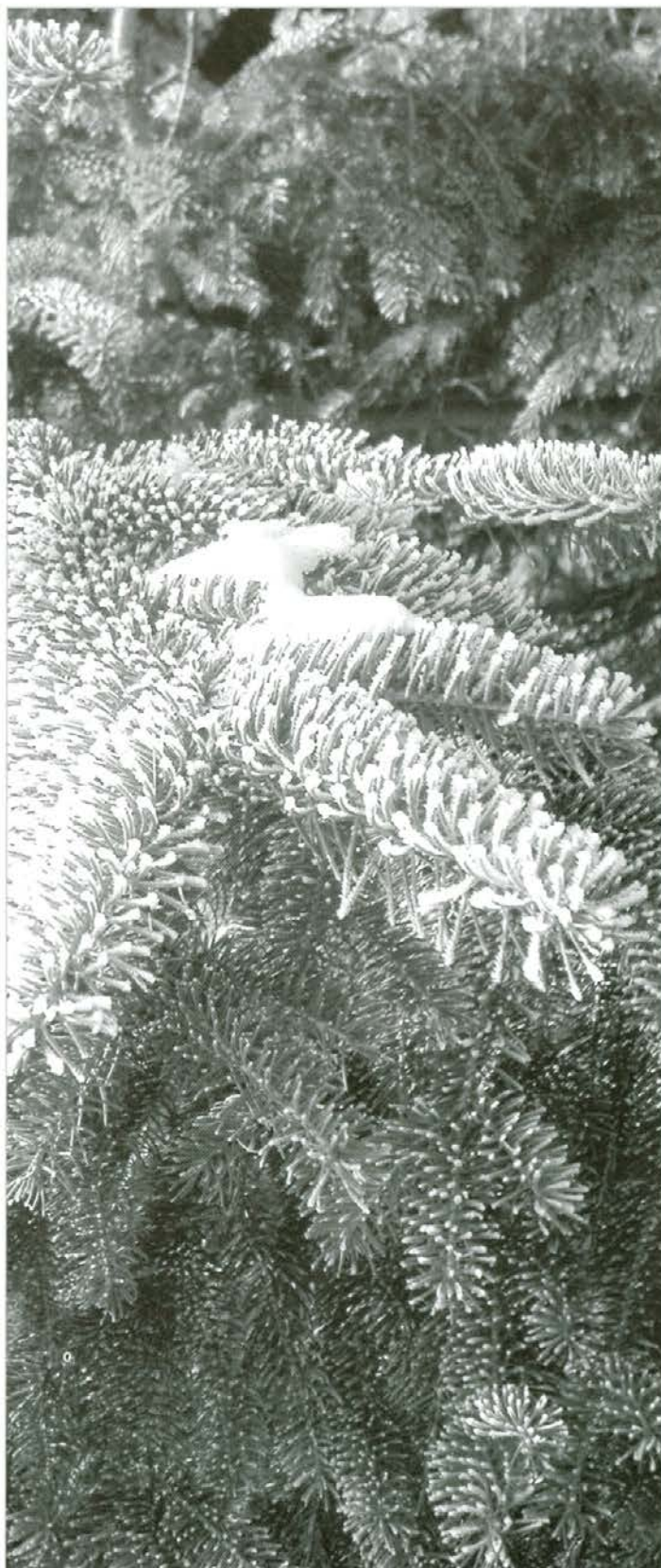
Malo disonanten, a dovolj anemičen, da ne moti okolice.

MATIJA – razbija led, če ga ni (ledu), ga pa kar naredi.

Racionalen tip sicer.

Kaj nemogočega storiti in potem umreti!

Nagnjen k odvisnostim (zasvojen z računalnikom ali z ženskami ali z alkoholom ...).

20. jubilejni zimski pohod kralja Matjaža na Peco

Mirko Tovšak

Peca je ponos koroških planincev. Ni poznana samo po svoji markantnosti, pač pa tudi po tem, da je nanjo dokaj lahek pristop iz vseh smeri in da se lahko nanjo kljub njeni višini 2126 metrov povzpne vsak, kolikor toliko usposobljen planinec. Cenijo jo ljubitelji planinstva širom Slovenije, ker pa je njen vrh na meji z Avstrijo, privablja tudi veliko ljubiteljev gora iz te sosednje države. Na njenih pobočjih raste veliko alpskega cvetja. Še največ je sleča, svišča, avriklja, nizkega bora in drugih alpskih rastlin, zato tistim, ki občudujejo alpsko floro, še posebej priporočamo vzpon na Peco v poletnih mesecih. Peca pa je zanimiva tudi v drugih letnih časih; nudi nam barvno jesen, popestreno s porumenelimi macesni, nepozabno zimsko idilo, spomladi pa opazujemo čudovito prebujanje narave.

Zaradi lažjih dostopov v zimskem času so se člani PD Mežica odločili, da vsako leto, drugo soboto v februarju, organizirajo množični pohod na vrh Pece. Pobudnik tega pohoda je bil sicer član PD Slovenj Gradec Mirko Žolnir. Ta pohod naj bi nadomestil zimski pohod na Stol, ki je bil zaradi nevarnosti plazov začasno ukinjen. Mežiški planinci so to pobudo z veseljem sprejeli. Izbrali so ime pohoda, kar sploh ni bilo težko, saj je Peca domovanje legendar-

nega kralja Matjaža, takratni predsednik društva Mirko Mlakar pa je za izvedbo vsakoletnih pohodov sestavil poseben organizacijski odbor. Odbor uspešno vodi sedanji predsednik društva Vili Blatnik, ki ima tudi največ zaslug za ureditev čistilnih naprav na vseh treh planinskih kočah, ki jih upravlja PD Mežica. Tako je bil leta 1989 organiziran prvi takšen pohod, udeležilo pa se ga je 180 pohodnikov. To število se je iz leta v leto povečevalo.

Letošnjega pohoda se je udeležilo preko 600 planincev, med njimi pa je bilo 30 takšnih, ki so do zdaj opravili vseh 20 pohodov. Ti so prejeli tudi posebna priznanja kralja Matjaža. Vreme je bilo letos čudovito, zato so pohodniki uživali na zasneženi poti. Vsi, ki pogosto obiskujejo Peco, so znali povedati, da tako lepega vremena, ki ga je spremljalo skorajda brezvetrje na vrhu (kar je redek pojav na Peci) na dosedanjih pohodih še ni bilo. Zato ni čudno, da smo med turo srečevali planince iz vseh predelov Slovenije, tudi iz sosednje Hrvaške, veliko pa jih je prispelo preko grebena Pece iz sosednje Avstrije. Pohodnike so varovali reševalci reševalne postaje Prevalje, ki jim gre vsa zahvala tudi za zavarovanje deloma poledenele poti nad planinsko kočjo. Kljub številni udeležbi smo zabeležili

le eno poškodbo, zlom noge, vendar so ponesrečenega planinca iz Rogaške Slatine reševalci kar hitro oskrbeli in spravili v dolino.

Peca pa bo letos tudi kraj, kjer se bodo družili koroški planinci na tradicionalnem Srečanju koroških planincev. Predsednik MDO PZS za Koroško g. Drago Horjak napo-

veduje še posebej množično srečanje, saj se bodo ob tej priložnosti na Peci srečali planinci iz slovenskega in avstrijskega dela Koroške. Tako naj bi na simboličen način pokazali, da je zaradi vstopa Slovenije v Evropsko unijo odpadla meja, ki je dolga leta ločevala Slovence na tej in drugi strani meje.

Pri koči na Peci se je zgrinjala množica planincev.

Vili Blatnik skupaj s predstavnikom enote gorske policije

Na vrhu Pece

Pohodniki PD Dolga pot iz Dravograda

Franc Herman starejši

☆ 1928

† 2007

Pred zadnjo potjo si ni mogoče zatisniti oči, kot ni mogoče izbrisati sledi med žitnim klasjem ...

Dne 27. 12. 2007 smo se na pokopališču Barbara poslovili od Franca Hermana st., po domače Ženovčevega dedija, iz Zagrada nad

Prevaljami. Dni, kot je bil ta, jasen, sončen, pa tudi hladen, a vseeno lep, je pokojnik v svojih 79. letih veliko doživel, mnogo pa tudi manj lepih, prežetih z bolečino in s skrbmi. Pri Ženovcu se je rodil kot prvi otrok, za njim pa še štiri: Poldi, Fridi, Micka in Lojzka. Žal je bilo Fridiju dano živeti le dve leti. V najlepših letih mladosti je prišla kruta vojna, nato pa je leta 1944 umrl še oče, ko je bilo Francu komaj 16 let. Zemlja in še bolj družina sta potrebovali močno in pridno roko, zato je kot najstarejši sin moral poprijeti za plug in koso, drugače ni šlo. Kljub temu da so bili v obdobju vojne in po njej res težki časi, saj je bilo živeža komaj za domače, so bila pri Ženovcu vrata vedno odprta. Še danes mnogi pomnijo tiste čase, na žalost pa veliko ljudi, ki so bili toplo sprejeti, obdarjeni s kruhom in moštom, ni več med nami.

Ženovčeva kmetija je bila vedno med naprednimi. Že od leta 1927 so imeli svojo elektriko. Centralo so postavili skupaj z malo oddaljenim sosedom Dihpolom na Ženovčevem ob Brančurnikovem grabnu. Res se je takrat posvetilo v gozdu zaradi poseke smrek, ampak posvetilo se je tudi doma, kar je bila velika pridobitev. Dolga leta so imeli tudi svoj mlin, prav tako v Brančurnikovem grabnu, ko pa ga je nekoč večje neurje poškodovalo, je pokojnik postavil električni mlin za lastne potrebe kar doma.

Leta 1955 se je poročil in si z ženo Marijo ustvaril družino. Rodili so se jima Franček, Marjan, Jožica in Janez. V njegovi družini je vsa leta živela tudi mama, ki je umrla leta 2001, stara skoraj 98 let.

Pokojnik je bil invalid, saj je imel ob rojstvu obe stopali obrnjeni navznoter. Ko je bil star dve leti, so ga v Ljubljani operirali. Potem je moral kar nekaj časa nositi čevlje s kovinsko oporo (ti čevlji so še sedaj ohranjeni za spomin), ker pa sta bila kljub temu gležnja manj gibljiva, ni mogel opraviti vozniškega izpita, kar je vedno obžaloval, saj bi to precej izboljšalo življenje njemu in celi družini. Kljub temu je moral služiti vojaščino pa tudi doma je nič kolikokrat prehodil strma pobočja domačije. Na kmetiji je pač tako, da dela nikoli ne zmanjka. Pri delu je Francu vedno stala ob strani žena Marija, seveda pa je bilo treba poleg pridnih rok tudi veliko iznajdljivosti, da so bila vsa polja obdelana, travniki pokošeni in družina ter živina preskrbljeni. Pokojnik je bil vesele narave, živel pa je za družino in domačo grudo. Zelo rad je hodil na izlete in romanja, vedno pa se je vključil tam, kjer je bila domača pesem. Prepevanje je bilo namreč njegovo veliko veselje. Ker je to veselilo tudi ženo, sta ob skupnem delu veliko prepevala in včasih obudila že kakšno čisto pozabljeno pesem. Z ženo sta bila složna in srečna ter sta zadovoljno živela v svojem skromnem domu. Otroke sta vzgajala v poštene, delovne in s čutom za pomoč sočloveku.

V veliki družini je veselih in srečnih dogodkov veliko, a včasih se sonce skriva za temne oblake. Pokončno je moral Franc preboleti marsikatero bolečino, zlasti tragično smrt hčerke Jožice, vedno pa se je veselil lepih trenutkov. Tako

sta z Marijo leta 2005 praznovala zlato poroko, žal pa že takrat ni bil več najboljšega zdravja. Veselil se je poroke svojih otrok in rojstva vnukov. Imel je devet vnukov in dva pravnuka. Čeprav so mu leta naporov že skrhala zdravje, pa ga je vseeno nepričakovano, prav na veliki praznik božič, vse-mogočni poklical k sebi. Želimo mu miren počitek v zemlji, ki je le par korakov od njegovega domačega ognjišča.

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta, brata, dedka, pradedka, tasta in svaka Franca Hermana st. iz Zagrada nad Prevaljami, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje, sveče in sv. maše ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo župniku g. Gabrijelu Cizlu za opravljen pogrebni obred in sv. mašo, govorniku g. Marku Kavtičniku za poslovilne besede in zaigrano žalostinko ter pevskemu zboru Ajda za zapete pesmi.

Žalujoči: žena Marija, sinovi Franček, Marjan in Janez z družinami, vnuki in pravnuka, brat Poldi ter sestri Micka in Lojzka z družinami

Zahvala

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedka in pradedka

Ludvika Tasiča

s Kozjaka

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, sveče in svete maše. Hvala govornikoma za izrečene besede slovesa in pevcem za zapete žalostinke ter članom lovskih družin za slovesno slovo. Prav lepa hvala gospodu župniku Mirku Hrovatu za mašo zadušnico in pogrebni obred ter pogrebni službi Jerneja Zaveršnika za pogrebne storitve.

Žalujoči: žena Angela, sin Stanko, nečakinje Jožica, Milka, Majda in Helena

Zahvala

Ob izgubi moje drage žene

Marije Kobolt,

roj. 10. 5. 1915, z Legna

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, znancem, sosedom in prijateljem, ki so mi ob njeni smrti izrekli pisno in ustno sožalje. Hvala tudi zdravstvenemu in strežnemu osebju Doma starostnikov v Črnečah.

Žalujoči: mož Franc

Slavko Slemnik

☆1922

†2008

Leto, ki se je končalo, pri Zgornjih Sedarjevih ne bo ostalo v lepem spominu. V božičnem času se je gospodar kmetije, Slavko Slemnik, nič hudega sluteč odpravil k zdravniku. Najbrž sam ni pričakoval, da se je zadnjič ozrl po svojih doma-

čih, po hiši, hlevu in svoji zemlji. Ostal je v bolnišnici Slovenj Gradec. Kljub dobri in intenzivni negi zdravnikov je po treh tednih v torek zjutraj smrt prekinila hitro in kruto bolezen. Bolečina ni stisnila le src njegovih najbližjih, pač pa tudi srca krajanov in širšega kroga ljudi, ki smo ga cenili in imeli radi. Slavko se je rodil 3. aprila 1922 v Starem trgu pri Slovenj Gradcu in tam skupaj s sestrama Pavliko in Faniko, polbratom Pavlom ter polsestrami Micko, Lucijo in Ančko preživel mladost; žal pa so že vsi pokojni. Šola in trdo delo na kmetiji sta ga naučila poštenja in dobrosrčnosti. Leta otroštva so minevala hitro. Še dodobra ni odrasel, že se je znašel sredi vojne vihre. Med drugo svetovno vojno je bil prisilno mobiliziran v nemško vojsko. Poslali so ga na rusko fronto, kjer je bil težko ranjen. Po vojni se je srečno vrnil, nakar je moral še na odsluženje jugoslovanske vojske.

Leta 1945 je dobil delo kot samostojni računovodja Zadruga Sele. Tri leta kasneje je bil na ustanovnem občnem zboru Zadruga Stari trg in Slovenj Gradec izvoljen za tajnika, obenem pa je bil zapisnikar. Nekaj mesecev za tem je postal upravnik. Po združitvi sedmih zadrug v enotno Kmetijsko Zadrugo Slovenj Gradec, to je bilo leta 1960, je postal šef Gospodarskega računskega sektorja. Leta 1973 so se združile tri koroške zadruge: Slovenj Gradec, Dravograd in Prevalje; tudi tukaj je opravljal funkcijo računovodje, in sicer vse do leta 1980, nakar je bil imenovan za direktorja Koroške hranilno kreditne službe. To delo je opravljal vse do upokojitve. Te besede mi je zaupal, ko sem ga osebno obiskal pred dobrimi petimi leti, ko je praznoval svojih 80 let.

V veselje pa mu ni bila samo služba, leta 1956 se je poročil. Nevesto je našel v sosednji vasi, tudi v trdni in pošteni družini Matičevih z Vrh. Francka mu je bila v veliko oporo, saj je morala prevzeti vsa bremena dela doma na kmetiji, kadar je mož bil v službi ali pa na kakšnem sestanku. Ni jima bilo dano, da bi si ustvarila družino, kar pa ne pomeni, da ni bilo otrok pri hiši. Majda in Ciril se bosta vselej spominjala pridnih rok in dobre vzgoje tete Francke in strica Slavka. Oba otroka sta vzgojila v pridna in poštena človeka.

Med službovanjem in po upokojitvi je pokojni Slavko opravljal mnogo odgovornih funkcij. Tako je bil več mandatov član Občinske skupščine Slovenj Gradec, en mandat pa celo Republiške skupščine Slovenije. Bila so mu zaupana odgovorna mesta v hranilništvu in zadrugištvu tako na lokalnem kot na republiškem nivoju. Aktivno je deloval na področju gasilstva, v krajevni skupnosti, v Društvu prisilnih vojnih mobilizirancev nemške vojske, v Rdečemu križu, društvu upokojencev, v Slovenski kmečki zvezi, Slovenski ljudski stranki pa še bi lahko naštevali. Za mnogo teh aktivnosti je prejel številna visoka priznanja.

Bil je dober govornik na mnogih pogrebih, njegove ganljive besede so orosile marsikatero oko. Skratka, njegovih dobrih dejanj je bilo zares veliko.

Slavko, v mnogih letih prizadevnega dela si nam nazorno pokazal, kakšno je polno življenje, to je življenje nesebične ljubezni, iskrenosti, požrtvovalnosti, poštenosti, pravičnosti, trdega dela in skrbi za druge.

Anton Ješovnik

Anton Matičko - Koparčev Toni

☆1930

†2007

Ko so pobočja Ojstrice in okoliških krajev tam pod Košenjakom, bogatim z gozdovi, prekrile živo pisane barve narave, ko smo še ujeli zadnje tople žarke, ki so napovedovali, da se jesen preveša v

zimo, so spokoj in tišino zmotili ojstriški zvonovi. Ljudem od blizu in daleč so oznanili, da nas je v dneh spomina na mrtve za vedno zapustil vsem dobro znan Anton Matičko. V globoki žalosti smo se 3. novembra poslovili od dragega, spoštovanega in daleč naokoli cenjenega Koparčevega Tončna.

V mojem spominu bo ostal kot eden najboljših sosedov, spoštljiv krajan, stanovski prijatelj ter velik ljubitelj konj, saj me nanj veže toliko lepih in prijetnih trenutkov. Vedno mi je privoščil toplo besedo in mi bil pripravljen dati nasvet ali nuditi pomoč. Še posebej ko sem začel delati kot mlad gozdarski strokovnjak in ko sem z gradnjo in bivanjem na Goriškem vrhu postal njegov sosed. Ker ga je zanimalo prav vse in se je z veliko zavzetostjo vsega tudi lotil, sem skozi pogovore s njim izvedel ogromno stvari. Malokoga sem poslušal s takšnim zanimanjem kot njega, ko mi je dolge ure razlagal in pripovedoval o svojih doživljajih in izkušnjah.

V gozdu, kateremu se je zapisal in v njem preživel vsa svoja delovna leta, so se najine poti srečale prvič. Živo se spominim najinega prvega srečanja, ko sem kot mlad študent gozdarstva v počitnicah delal fitocenološke popise in se znašel na njegovi domačiji. Pozneje sva se pogosto našla na moji gozdarski poti in deležen sem bil njegovih mnogih spoznaj, izkušenj in nasvetov, ki sem jih s pridom uporabil pri svojem delu. Nikoli ne bom pozabil njegovega navdušenja in odnosa do motorne žage, kar seveda ni nič nenavadnega, saj je bil med tistimi, ki so jih pri nas prvi uporabljali. Kakor je bil skrben oče in gospodar, je bil tudi skrben, zanesljiv in marljiv gozdni delavec, ki je v gozdovih pustil svoj pomemben pečat.

Poleg družine in domačije so mu bili velika ljubezen tudi konji. Kljub temu da si je moral še ves droben in zelo mlad v težkih pogojih z njimi služiti vsakdanji kruh. Tu so se najine poti srečale drugič. Vsa ta leta, potem ko sem pripeljal konje na Goriški vrh, je bil moj svetovalec, skrbnik, neusahljiv vir izkušenj, zgodb in vedenja o njih. Zelo rad se je pogovarjal in s svojim neverjetnim spominom prenašal svoja spoznanja na mlajše, zato so najini pogovori trajali ure in ure in izvedel sem premnoge stvari o življenju in o ljudeh v teh krajih.

Tretjič so se najine poti zblížale, ko sva v istem obdobju huje zbolela in družno premagovala vsak svojo bolezen ter se pri tem vzpodbujala. Danes mi je žal, da ob vseh svojih obveznostih nisem imel več časa za pogovore z njim. Samo v spominu bo še stal pri zelenjadarju in čakal, da ga odpeljem s seboj domov.

Malo je ljudi, ki vedo, da je Koparčev Tonč tudi veteran vojne za Slovenijo in da je v času pred osamosvojitveno vojno,

med njo in po njej opravljal pomembno in zaupno nalogo ter jo kljub ogroženosti vestno in odgovorno izpeljal. Tudi za to mu hvala.

Kruta bolezen ga je iztrgala iz naše sredine in izmučen se je žal moral posloviti.

Ostaja nam spomin na preprostega, globoko verujočega, duhovno bogatega in prijaznega Koparčevega Tončna, človeka odprtih misli in širokega srca, človeka, ki je vedno s potrpežljivostjo premagoval vse ovire in težave, ter človeka, katerega so odlikovale zavzetost, skromnost in trdovost.

Naj počiva v miru.

Rado Krpač

**Antonija Zagernik,
Grobelnikova mama**

☆ 1933

† 2008

Grobelnikova domačija na Selah je zavita v žalost. 29. januarja 2008 ob 2. uri zjutraj se je namreč po nekaj mesecih trpljenja in neizpolnjenega upanja na ozdravitev v slovenjgraški bolnišnici iztekla življenjska pot drage žene, mame,

bice in tašče Antonije Zagernik, rojene Krivonog.

Tončka se je rodila 22. aprila 1933. leta kot prvi otrok v zakonu Feliksa in Antonije Krivonog. Komaj triletni ji je med porodom umrla mama in zapustila tri majhne otroke. Najmlajšo deklico je vzgojila babica, za ostala dva otroke pa je do poroke s Štefko Potočnik skrbel oče sam. Štefka je rodila nato še osem otrok, od katerih sta dva žal še majhna umrla. Dobrosrčna Štefka je sirote iz prvega moževega zakona sprejela za svoje in jim bila kot prava mama. Lesnikovi otroci so tako rasli v medsebojni ljubezni, v kateri je bilo dovolj prostora tudi za očetovo deset let starejšo hčerko Micko, ki pa je žal že nekaj let pokojna.

Člani tam visoko pod Kozarnico živeče številne Lesnikove družine so bili in so še vedno ljudje odprtih src. Čeprav otroci niso imeli iste mame, med njimi še danes vladata enako razumevanje in spoštovanje kot nekoč.

Iz revnega, a srečnega okolja se je Tončka leta 1958 s hčerko Marto preselila h Grobelniku, saj se je poročila z Janezom Zagernikom. Rodila mu je tri otroke, hčerki Mojco in Marjetko ter sina Jožija. Smrt 4-mesečnega sinka je v njeno srce zasekala rano, ki se ni nikoli povsem zacelila. Tončka je živela za dom in družino. Bila je dobra žena, ljubeča mama in zlata babica. Nadvse rada je imela svoje tri hčerke, veselila se je njihovih uspehov in se žalostila, kadar stvari niso potekale tako, so si želele.

Njeni vnuki Jani, Dušan in Uroš ter vnučkinji Alenka in Katja so ji pomenili vse na tem svetu. V odsotnosti njihovih staršev je skrbelo zanje, jih zjutraj zbujala in spravljala v šolo. Z ljubeznijo se je zapisala v njihova srca in tam bo kot dobra in prijazna bica za vedno ostala.

Bila je vajena dela v hiši, na polju, na vrtu in v hlevu. Zemlja jo je klicala, ona pa ji je stregla brez počitka, kajti delo na njej jo je osrečevalo in ji bilo v užitek. Ker je nekoč v mladosti opravila šiviljski tečaj, je tudi marsikaj sama sešila in zakrpala. Bila je dobra gospodinja in njene pridne roke bodo ob nastopu nove pomladi njeni najdražji najbolj pogrešali.

*Pomlad bo na tvoj vrt prišla
in čakala, da prideš ti,
in sedla bo na rožna tla
ter zajokala, ker te ni.*

Njeni domači so jo imeli radi. Hvaležnost za vse, kar je zanje storila, so ji izkazali s prijaznim in toplim odnosom v času njene bolezni, ko jih je najbolj potrebovala. Če bi Tončka mogla, bi se vsem svojim dragim za pomoč lepo zahvalila, najbolj pa gotovo hčerki Marjetki z družino, ki jo bo nasledila na kmetiji.

Malokrat je bila Tončka pri zdravniku, redko je jemala zdravila. Ko jo je napadla zahrbtna bolezen, se ji je dolgo upirala, žal pa ji je zmanjkalo moči, da bi jo premagala.

Zaman je bil njen boj,

*zaman vsi dnevi njenega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

Odslej bo Tončka počivala na pokopališču pod cerkvico sv. Roka, mi pa se je bomo spominjali zaradi vsega, kar je v svojem življenju dobrega storila.

Žalujočim možu Janezu, hčerkam Marti, Mojci in Marjetki z družinami, sestram Angelci, Milki, Štefki, Pavliki in Anici ter bratom Ivanu, Feliksu in Milanu izrekam iskreno in globoko sožalje v svojem imenu kakor tudi v imenu KS Kotlje, kjer so otroci pokojnice obiskovali OŠ in kjer so bili člani njene družine tudi drugače aktivni.

Urška Zdovc

Zahvala

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame in babice

Antonije Zagernik

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam ob tem težkem trenutku stali ob strani, nam izrekli sožalje in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Hvala za darovane sveče, cvetje in svete maše. Zahvaljujemo se gospe Urški Zdovc za govor, pevcem MPZ Ksaver Meško za odpete žalostinke, gospodu župniku Marjanu Plohlu in gospodu Janiju za sveto mašo in pogrebni obred, izvajalcu Tišine za odigrano skladbo ter pogrebcem za poslednje slovo. Posebej se zahvaljujemo osebju slovenjgraške bolnišnice za nego in pomoč ter patronažni sestri Marjani, ki je skrbelo zanje v času njene bolezn na domu. Hvala tudi družinama Kotnik in Navotnik ter pogrebni službi Primožič.

Žalujoci: mož Janez ter hčerke Marta, Mojca in Marjeta z družinami

Zahvala

Ob bridki izgubi dragega prijatelja in brata

Danija Kotnika iz Mislinje

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti ter mu darovali cvetje in sveče. Hvala zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka slovenjgraške bolnišnice. Hvala Kopančevi družini

in vsem sosedom, ki so nam pomagali v težkih trenutkih. Iskrena hvala govorniku Marjanu Križaju za ganljivo izrečene besede slovesa, gospodu župniku Tinetu Tajniku za pogrebni obred ter cerkvenim pevcem za zapete žalostinke. Zahvaljujemo se tudi pogrebni službi Jerneja Zaveršnika za pogrebne storitve.

Žalujoci: Marta, sestra Danica in brat Vid

Zlatko Škrubej

HUDA KONKURENCA

Upravnik zapora vpraša novega zapornika: Zakaj ste prišli v zapor?

- Zaradi hude konkurence.
- Konkurence?
- Ja. Država je tiskala enake bankovce kot jaz.

VIŠEK NEUMNOSTI

Lojze vpraša prijatelja: Kaj je višek neumnosti?

- Hm, ne vem.
- To, da ti lasten oče razlaga, da smo ljudje potomci opic.

BEDAK

Micka vpraša sosedo: Kje pa je tvoj Stane? Že lep čas ga nisem videla.

- V bolnici.
- Kaj pa mu je?
- Zastrupil se je z alkoholom.
- Bedak! Zakaj pa je pil zastrupljen alkohol!

DOBRI ZNANCI

Danica vpraša prijateljico Cvetko: Je tebe kdaj mož zalotil s kakšnim neznancem v postelji?

- Nikoli. Vsi so bili njegovi dobri znanci.

VERJAME

Ferdo reče prijatelju: Slišal sem, da imajo neumni možje vedno lepe žene ...

- Verjamem. Za tvojo še nihče ni rekel, da je grda.

ČUDEŽNI OTROK

Prijatelja se pogovarjata: Kot otrok sem bil prepričan, da je v življenju najvažnejši denar.

- In kaj misliš danes?
- Da sem bil čudežni otrok.

GOSTI PAČ

V restavraciji med malico gost pokliče natakarja: Natakar, bi lahko dobil zobotrebec?

- Nimamo jih več!
- Kako to?
- No, zmanjkalo jih je.
- Zakaj?
- Ker jih po uporabi gosti mečejo v stran.

LOGIČNO

Policist ustavi vinjenega kolesarja: Luči nimate na kolesu pa še vinjeni ste. Kazen bo treba plačati.

- Hm, če bi imel denar, bi še sedaj bil v gostilni.

ŠTEVILKA

Martin pride v trgovino in reče prodajalki: Dober dan. Rad bi kupil šoferske rokavice.

- katero številko?
- Slo - 323-223

MAČKA JE KRIVA

Mama ošteva Jureta: Kolikokrat sem ti že rekla, da ne vlačiš mačke za rep!

- Saj je ne vlečem, mami. Jaz jo samo držim, vleče pa ona.

OGLED

Tone zaustavi mimoidočega: Ali vas lahko prosim za pomoč?

- Seveda. Zakaj pa gre?
- Ali bi hoteli hčerki pospraviti premog?
- Ali si lahko prej ogledam?
- Kaj pa? Premog?
- Ne, hčerko.

PAMETNEJŠI

Karel se pohvali lovsckemu prijatelju: Moj pes je tako pameten, da za vsako stvar prosi.

- Moj je pametnejši.
- Res?
- Da, on kar sam vzame.

SLABE MARKACIJE

Sodnik vpraša obtoženega na sodišču: Obtoženi, kako je mogoče, da ste zašli tako daleč na stranpot?

- Zdi se mi, da so bile slabe markacije.

VARČEVANJE

Tone razlaga sodelavcu: S sosedo Micko sva se odločila, da bova skupaj varčevala z vodo.

- Varčevala? Kako?
- Skupaj se bova kopala.

ŠTIRI BARVE

Učiteljica v šoli reče Peterčku: Peterček, naštej mi štiri barve.

- Zelena, svetlo zelena, temno zelena in metalno zelena.

ZMEDA

Na policiji vprašajo Poldeta: In kako to, da niste že prej prijavi izginotja vaše žene?

- Veste, včasih je človek od sreče čisto zmeden.

SEVEDA

Mož vpraša svojo ženo: Draga, ali boš jokala za menoj, ko bom umrl?

- Seveda bom. Saj veš, da se razjočem za vsako pasjo figo.

STAVEK

Pesnik se pogovarja s kritikom: In kaj vam je v moji novi knjigi pesmi najbolj všeč?

- En sam stavek.
- Kateri?
- Ponatis prepovedan.

GNITJE

Prijatelja politizirata: Nič več ne govorimo o gnilem kapitalizmu.

- In?
- Ja, celo uvajamo ga. Smrdi pa vseeno!

PREPRIČAL SE JE

Paznik vpraša novega zapornika: Zakaj pa si ti tukaj?

- Ker sem se hotel prepričati ...
- Kaj pa si se hotel prepričati?
- Če so ponoči tudi pazniki v banki.

Viharnik**Izdaja:**

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d., Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC, D.D.**

telefon: 02 88 43 332

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

direktor:

Silvo Pritržnik

glavna in odgovorna urednica:

Ida Robnik

uredniški odbor:

Ida Robnik, Brane Širnik, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik, Marta Krejan, Franc Jurač

lektorica:

Marta Krejan, prof.

Idejna zasnova, grafično**oblikovanje in priprava za tisk:**

Jože Repas, design

tisk:

ZIP Center d.o.o.
Ravne na Koroškem

avtor fotografije na naslovnici:

Ida Robnik

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (tč. tarifne številke 3).

Anka Čuješ in njeni gobelini

Ida Robnik

Razglabljati o tem, kaj je umetnost in kaj ni, nima smisla, ker so to počeli že prenekateri, pa nikoli niso prišli do iste definicije. Največkrat gre za individualni odnos do nekega ustvarjanja oziroma razumevanje le-tega.

Tako ima poseben odnos do svojih gobelinov Anka Čuješ, ki že več kot trideset let vztrajno vbada iglo v prazno platno, kjer nastajajo čudoviti motivi klasičkov svetovne umetnosti, tihožitja in druge podobe neznanih avtorjev. Kar trideset jih je nastalo v tem času, nekateri, kot je motiv zadnje večerje, so nastajali celo po dve leti. Lansko leto jih je prvič razstavila v prevaljskem kulturnem domu v

okviru prireditev na jesenskih srečanjih.

Zakaj je Anko pritegnilo šivanje gobelinov, še sama ne ve, kar navdušila se je, ko je leta 1976 videla prvi gobelin pri prijateljici v Trbovljah. Poiskala je naslikane motive v naših trgovinah in začela šivati. O svojem hobiju je govorila tudi s sodelavkami na Centru za socialno delo Ravne, kjer je bila zaposlena, in ena izmed njih ji je pokazala svoj katalog motivov za šivanje gobelinov Wiehler, ki ga je dobila iz Nemčije. To je bilo čisto nekaj drugega. Na prazno platno je bilo potrebno šivati raznobarvne tanke niti in tako snovati sliko iz kataloga. Za Anko je bil to poseben izziv. Potem je iskala možnosti, kako priti do tega kataloga. Našla je ljudi, ki so ga ji potem pošiljali; največkrat jo je čakal poštno ležeče v Pliberku. Na enak način je naročala tudi material za gobeline, za motiv zadnje večerje pa sta se z možem Marjanom podala kar v Gradec. To je bilo še v obdobju zaprtih meja in prepovedanega vnosa takih stvari v državo brez carine. Sedaj to ni več problem, z vrednostnim pismom dobi vse, kar naroči, v osmih dneh.

Kdaj najde teh nešteto ur za vbadanje v platno? V obdobju, ko je bila Anka še v službi, si je za šivanje vzela čas ob večerih in v zimskih dnevih in koncih tedna, ko je bila veliko sama doma, saj je njen sin aktivno smučal

in ga je oče Marjan spremljal na tekmah in treningih, pa seveda na dopustih na morju, kamor še nikoli ni šla brez gobelina. Tak hobi pa tudi kar precej stane. Že sam material znese od 100 do 150 evrov, okvir nadaljnjih 100, približno 400 ur dela za sliko v velikosti 40 x 50 cm pa bi bilo težko ovrednotiti. Večino izdelkov imata Anka in Marjan Čuješ doma, nekaj pa jih posedujeta njuna sinova.

Anka je že 17 let v pokoju. Poleg šivanja gobelinov z možem Marjanom rada hodita na krajše in daljše sprehode, njeno drugo veliko veselje pa je vrt, kjer pridelava vso zelenjavo za dom. Z ljubeznijo pridelane vrtnine vedno bujno rastejo, zato ima od njih koristi še marsikdo, saj jih Anka rada pokloni. Na vrtu in na oknih hiše Na Produ na Prevaljah pa se bohotijo lepe

cvetlice.

Želim, da bodo njene oči še dolgo bistre in roke mirne, da bo lahko naredila še veliko čudovitih gobelinov in jih večkrat postavila na ogled.

Anka in Marjan Čuješ

Pust

Letošnji pust je že za nami. Ljudje so tarnali, da je prišel prehitro, da je kar oddrvel mimo. Res je bilo letos videti veliko manj mask. Nekateri pa so se izredno potrudili. Na fotografijah so otroci škrtati iz doliškega vrtca z vzgojiteljico in srednjeveški konjeniki člani Cross Country kluba Legen.

Foto.: Ida Robnik

Ker vaš avto ni igrača

Vsi, ki boste obnavljali obvezno avtomobilsko zavarovanje (AO) ali zavarovanje voznika (AOplus) in ste v zadnjem letu imeli 50-odstotni bonus, ste odslej upravičeni do 55 % bonusa.

100 % ZAVAROVANJE ZA 45 % CENE

www.ZavarovalnicaMaribor.si
080 19 20